

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:14

Fredagen den 25 november

§ 1 Utrikes frågor – utveckling

Statsrådet Isabella Lövin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– utveckling den 12 maj 2016

Återrapport från informellt ministermöte den 12 september 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – utveckling den 28 november 2016

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Mina vänner! Klockan har passerat 9. Vi öppnar EU-nämndens sammanträde och hälsar biståndsminister Isabella Lövin välkommen.

Den första punkten på vår lista är återrapport från mötet i rådet den 12 maj och en återrapport från informellt ministermöte den 12 september. Vill statsrådet nämna något utöver det som angetts skriftligt?

Anf. 2 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! God morgon, EU-nämnden!

Riksdagen har tagit del av de skriftliga rapporterna från de senaste FAC – utveckling den 12 maj och det informella mötet i Bryssel den 12 september. Jag tänkte inte upprepa den informationen, om det inte finns några frågor.

Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att så inte tycks vara fallet. Vi lägger de återrapporterna till handlingarna.

Vi går in på dagordningen som börjar med dagordningspunkt 3, Det europeiska samförståndet om utveckling.

Anf. 4 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! Höstens biståndsministermöte i EU äger rum den 28 november i Bryssel. Jag kommer att delta vid mötet. På dagordningen finns det tre dagordningspunkter för diskussion. Den första är revidering av EU:s policy för utvecklingssamarbete, EU Consensus on Development. Den andra handlar om post-Cotonouamverket. Och den tredje handlar om migration och utveckling.

Utöver de formella dagordningspunkterna kommer en informell arbetslunch för ministrarna, på temat energi och utveckling, att äga rum. Direkt efter lunchen kommer rådsslutsatser om energi och utveckling att

antas utan diskussion, som en så kallad falsk B-punkt. Jag återkommer till det.

Min redogörelse kommer nu att följa den dagordning som ni har framför er. Den första punkten handlar om konsensus.

Vid FAC – utveckling den 28 november kommer en första diskussion att hållas om kommissionens nya meddelande om reviderad utvecklingspolitisk policy, en ny så kallad European Consensus on Development. Det handlar om det övergripande ramverket för EU:s biståndspolitik. Det som råder nu antogs 2005. Våldigt mycket har hänt sedan dess, bland annat antagandet av Agenda 2030 och de nya utvecklingsmålen. Världen har också förändrats på många sätt. Det är alltså lämpligt med ny konsensus. Och det är det som kommer att diskuteras.

Vi hade en övergripande diskussion om det här på FAC – utveckling i maj och vid det informella FAC i september. Men inga rådsslutsatser väntas antas nu i november.

Regeringen har i diskussionerna om ny konsensus särskilt betonat jämställdhet, miljö och klimat, freds- och statsbyggande och en rättighetsbaserad ansats. Regeringen har även betonat vikten av samstämmighet, så kallad Policy Coherence for Development eller politik för global utveckling, som är viktig för genomförandet av Agenda 2030. Utvecklingssamarbetet är ju bara ett av många medel för att nå målet för Agenda 2030.

För regeringen är det viktigt att en reviderad konsensus lyfter fram ett antal viktiga principer. Regeringen betonar principerna om biståndseffektivitet, en stark skrivning om 0,7-procentsåtagandet och att resurser fokuseras till de minst utvecklade länderna samt till sårbara och konfliktdrabbade stater. Regeringen vill även se att synergier mellan det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingssamarbetet stärks samtidigt som full integrering och gemensam programmering bör undvikas för att skydda principen om ett humanitärt och opartiskt bistånd.

Kommissionens meddelande återspeglar flertalet av de svenska prioriterade frågorna. Meddelandet lyfter fram ett tydligt rättighetsperspektiv. Jämställdhet lyfts också fram tydligt, men det kunde vara bättre integrerat i hela dokumentet. Klimatfrågan betonas, men det kunde också göras starkare. Åtagandet om 0,7 procent av ländernas bni till ODA, bistånd, finns med, liksom åtagandet om minst 0,15 procent i de minst utvecklade länderna. Principen om utvecklingseffektivitet betonas. Vikten av samstämmighet, PCD, betonas också.

Det finns vidare ett par känsliga områden där Sverige vill se ett bättre språk. Det rör i synnerhet säkerhet och utveckling och SRHR.

Migration återges på ett balanserat sätt i meddelandet. Men inför rådets hantering av frågan är det viktigt att betona den svenska hållningen.

Vid FAC kommer regeringen, utöver de övergripande prioriteringarna, därför särskilt att lyfta upp följande: För det första måste fokus förbli fattigdomsbekämpning när det gäller säkerhet och utveckling. De politiskt överenskomna ODA-kriterier som vi kom överens om i februari i år vid OECD/Dac måste respekteras.

För det andra måste språket stärkas när det gäller SRHR. SRHR-skrivningarna i 2015 års rådsslutsatser om jämställdhet och utveckling måste bevaras.

För det tredje kommer vi att lyfta upp vikten av en balanserad ansats till migration i konsensus, inklusive migrationens positiva utvecklingseffekter. Syftet med utvecklingssamarbetet är fattigdomsbekämpning.

2016/17:14
25 november

Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M):

Tack för föredragningen! Det här är ett omfattande både dokument och område. Det är lite svårt att ta det till sig.

Det här är som jag förstår det en diskussion. Men de tre prioriteringar som statsrådet betonar låter kloka. Det gäller inte minst SRHR, eftersom vi vet att inte alltför många av medlemsstaterna kommer att driva den frågan. Det är ett tydligt medskick från en stark majoritet här i riksdagen att det måste lyftas upp. Språket ska inte bara bli känsligare eller okänsligare, utan det ska bli tydligt. Det ska bli en tydlig prioritering, så att man försöker komma så långt som möjligt med det.

Statsrådet nämnde också biståndseffektivitet. Skulle statsrådet kunna utveckla det? Är det någonting som saknas? Är det någonting som kan bli tydligare? Det är det säkert. Men hur kommer Sverige att resonera på mötet, kopplat till effektivitet och inte minst insyn och transparens i kombination med att det nationella ägarskapet inte får försvagas? Jag hörde inte det, men det kanske du sa. Det var väl lite osorterat.

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Regeringens ståndpunkt är bra överlag.

När det gäller i synnerhet migration tycker jag att syftet ska vara fattigdomsbekämpning, inte att uppfylla målsättningar som EU eller EU:s medlemsländer kan ha.

Hur rimmar den här texten med det som vi ska prata om lite senare när det gäller migration? Det finns sådana där trust funds. När det gäller det tycker jag att det är ganska uppenbart att EU vill använda pengar för att se till att det ska bli svårare för människor att fly från ett antal afrikanska länder. Där tycker jag att man ser en tydlig hopblandning.

Vilken status kommer det här dokumentet att ha i de mer renodlade migrationsdiskussionerna och i samarbetet med de fem afrikanska länderna?

Det är bra att klimatfrågan finns med i den svenska positionen. På toppmötet i Marrakech nyligen pratade man om klimatfinansiering. Tanken är att klimatfinansiering ska tas av nya och additionella medel och inte blandas ihop med biståndsmedlen. Finns det sådana referenser i den här texten, eller ingår det i den svenska positionen att man ska hålla isär klimatbistånd, som ska vara nya pengar, och det ordinarie biståndet?

Anf. 7 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack för kommentarerna och frågorna!

Ja, det är viktigt att vi driver SRHR-frågan. Vi ser tyvärr ett ökat motstånd inom EU-kretsen mot starka skrivningar och referenser, till och med till de överenskomna skrivningarna från förra året. Vi driver alltså väldigt hårt att EU inte ska backa från det.

När det handlar om biståndseffektivitet är det viktigt att vi tar till oss de erfarenheter och kunskaper som världen har kommit fram till vid en rad tillfällen, bland annat i Paris och Busan. Vi ska inte ha en snuttifö-

ring av biståndet, som gör det svårt för partnerländerna att planera sin verksamhet längre fram. Det nationella ägarskapet ska vara i centrum.

EU har en ledarroll just när det gäller att koordinera olika givare. Det har jag sett på plats, i många länder som jag har besökt. Man har en mer samlad ansats, vilket gör biståndet mer effektivt. När länder blir utsatta för alltför många olika viljor från olika givare blir det väldigt ryckigt och oförutsägbart. Det blir också svårt att integrera de nationella utvecklingsplanerna. Det är den biståndseffektiviteten som vi understryker.

Nästa vecka kommer jag att delta i ett toppmöte om biståndseffektivitet i Nairobi, där man kommer att driva den agendan vidare.

Migration är också en del i meddelandet. Det är naturligtvis väldigt viktigt att utgå från fattigdomsbekämpning när det gäller biståndet. Utgångspunkten i Lissabonfördraget är att biståndet ska användas till fattigdomsbekämpning och ingenting annat. Detta är som sagt en första diskussion, och det finns naturligtvis en koppling mellan att bekämpa grundorsakerna till fattigdom och minska riskerna för ofrivillig migration. Det ser vi som helt naturligt och okontroversiellt.

Vidare finns frågan om hur EU på olika sätt kan öka den ekonomiska utvecklingen i partnerländer. Den europeiska investeringsplanen nämns bland annat. För oss är det viktigt att allt vi gör inom ramen för biståndet ska vara ODA-fähigt, alltså enligt OECD/Dac-kriterierna, och ha fattigdomsbekämpning som syfte. Det är det vi driver.

När det gäller klimatfinansiering anser vi precis som i fråga om det svenska biståndet att allt EU:s bistånd naturligtvis måste ha en hållbarhetsdimension och bidra till att vi kan uppnå Parisavtalet och Parismålen. Jag kan inte säga att det av meddelandet från kommissionen framgår att klimatbiståndet ska vara utöver EU:s bistånd, utan det integreras; det är över huvud taget en sådan utveckling vi ser.

Sedan har vi frågan om de 100 miljarder dollarna, som diskuteras inom klimatförhandlingarna, men för oss är det viktigt att alla finansiella flöden har en hållbarhetsdimension och också bidrar till att klimatavtalet kan uppnås.

Anf. 8 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi övergår till dagordningspunkt 4, Ramverket efter Cotonou.

Anf. 9 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! EU:s medlemsstater förväntas på rådsmötet den 28 november diskutera ett förnyat partnerskap med de så kallade AVS-länderna – Afrika, Västindien och Stilla-havsländerna – på basis av det meddelande som kommissionen presenterade den 22 november, det vill säga relativt nyligen. Meddelandet innehåller kommissionens förslag till hur ett förnyat partnerskap mellan de 79 länderna i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet – de så kallade AVS-länderna – och EU:s medlemsstater ska se ut när det nuvarande Cotonouavtalet löper ut 2020.

Detta avtal skrevs under år 2000 och är en fortsättning på flera avtal vars historia går tillbaka ända till 1975 i Lomé. Detta är alltså relationer som går väldigt långt tillbaka i tiden.

Post-Cotonou har tidigare, som ni vet, diskuterats vid ett antal tillfällen i rådet. Diskussionen på rådsmötet den 28 november förväntas utgöra en första debatt om meddelandet bland EU:s medlemsstater. Inga rådsslutsatser förväntas antas vid detta möte. Kommissionen avser att efterfråga ett förhandlingsmandat från rådet senast under tredje kvartalet 2017.

Beredningen av den svenska positionen gällande meddelandet, som publicerades tidigare i veckan, pågår för närvarande i Regeringskansliet. En första läsning ger dock vid handen att kommissionen står fast vid den sedan tidigare kända linjen: att även i fortsättningen ha juridiskt bindande paraplyavtal med AVS-länderna, som kompletteras med regionala kapitel.

Regeringen välkomnar att meddelandet lägger vikt vid Agenda 2030 och vid regionala samarbeten och öppnar för samarbete med icke-AVS-länder. Sverige har hög trovärdighet när det gäller internationellt utvecklingssamarbete och kommer att delta i diskussioner om framtiden för EU:s största finansiella instrument för ändamålet, Europeiska utvecklingsfonden, som rymms under Cotonouavtalet. Vi ser fram emot att ta detta arbete vidare i rådet.

När det gäller regeringens övergripande linje i diskussionerna om post-Cotonou har några principer och ståndpunkter hela tiden varit vägledande. Det ena är att vi eftersträvar en mer enhetlig hantering av samarbetet med olika länder och regioner och att EU bör undvika en särbehandling av AVS-länderna jämfört med utvecklingsländer med liknande förutsättningar.

Regeringen anser också att Cotonouavtalets utgång ger EU möjlighet att modernisera den breda relationen till utvecklingsländer både inom och utanför AVS-gruppen och harmonisera den i kontexten av andra policyer för EU:s externa relationer, exempelvis genom EU:s globala strategi, Consensus on Development, en framtida EU–Afrika-strategi och den nästkommande fleråriga budgetramen. Regeringen konstaterar att fattigdomsminskning i fortsättningen ska utgöra basen för EU:s utvecklingssamarbete, i linje med Lissabonfördragets artikel 208. De värden som vägleder utformandet av Consensus on Development och övriga biståndsinstrument, bland annat DCI, ska vägleda även det som kommer att ersätta Cotonouavtalet. Regeringen avser därför att driva att de svenska prioriteringarna klimat, mänskliga rättigheter, demokratisk samhällsstyrning samt kvinnors rättigheter ska vara tydligt återspeglade. Vi ser positivt på att dessa områden också nämns i kommissionens meddelande.

Regeringen ser positivt på Cotonouavtalets betoning på ömsesidiga intressen och former för politisk dialog, vilket bör bevaras och utvecklas. Sverige har också drivit frågan om budgetisering av EDF. Det är viktigt att denna dimension ingår i det fortsatta arbetet med post-Cotonou.

Anf. 10 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Tack för föredragningen! Vi tycker att väldigt mycket av det som står här är bra, och det är bra att man gör denna revidering. Sedan avtalet ingicks har det ju hänt en del i omvärlden, och då är det bra om politiken också följer utvecklingen och förnyas sig.

Det enda jag egentligen skulle vilja lyfta är en skrivning om vad man vill lyfta fram. Vi tycker att det är toppen att stärka SRHR, miljö och

klimat, konfliktförebyggande och vikten av demokratisk samhällsstyrning. Tidigare brukade vi också ha med att vi tyckte att det var viktigt att man driver på för marknadsekonomiska reformer, och det brukade bara vara ett parti som var emot det. Om vi vill ha demokratiska samhällssystem och en bättre utveckling är detta nämligen i väldigt få sammanhang möjligt om man inte har visat att man gör marknadsekonomiska reformer. Däremot kan man göra marknadsekonomiska reformer utan att lyckas med det demokratiska, men inte tvärtom.

Därför tycker vi att det vore bra om man någonstans i regeringens ståndpunkt där man skriver om prioriteringarna kunde få in att man också tycker att det är bra att man driver på för marknadsekonomiska reformer.

Anf. 11 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Vi kan konstatera att Cotonouavtalet, som det ser ut nu, i stora delar handlar just om handel. Vi har både EPA, Economic Partnership Agreements, och fiskeriatviten, som EU och Cotonouländerna specifikt har som grund. Det finns också tydliga regler för hur man ska föra diskussion om demokrati och kränkning av mänskliga rättigheter i artikel 8 och artikel 96, som gör det möjligt att till exempel avbryta både bistånd, fiskeriatvital och andra avtal om det sker grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Det finns också en strukturerad dialog mellan EU och partnerskapsländerna inom ramen för Cotonouavtalet.

Så ser det ut i dag, och meddelandet från kommissionen innehåller såvitt jag vet ingenting om marknadsekonomiska reformer utan är snarare en diskussion om hur det i framtiden ska se ut mellan EU:s 28 medlemsstater och de 79 AVS-länderna. Är det lämpligt att vi behåller det som det ser ut nu? Ska vi bara låta det löpa ut utan någonting alls i stället? Eller ska man reformera det på olika sätt?

Man kan då antingen tänka sig regionala avtal för Afrika, Stilla havet och Karibien, där alla länder bjuds in, eller så kan man behålla det ungefär som med Cotonou men fransa till det i kanterna. Det är den diskussion som finns från kommissionens sida.

Detaljerna kring marknadsekonomiska reformer finns inte där nu, men det kan man ta i nästa steg. Den diskussionen finns på många nivåer, inom WTO och IMF och så vidare, så vi kan absolut i nästa steg diskutera detta mer i detalj. Men nu är det en mycket öppen och vid diskussion.

I Consensus finns det skrivningar om privatsektorn som en motor för ekonomisk utveckling. De finns med i hela diskussionen, ända sedan förra årets konferens i Addis Abeba om Financing for Development. När det gäller hur utvecklingssamarbetet ska se ut i nästa steg är alltså privatsektorn i allra högsta grad inkluderad, och de marknadsekonomiska krafterna i relation till utvecklingssamarbetet är mycket i fokus.

Anf. 12 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Tack för svaret! Jag kan bara hoppas att regeringen i alla fall fortsätter att driva på kring behovet av marknadsekonomiska reformer, vilket kanske är viktigare nu än på länge med tanke på att vi ser ganska många protektionistiska rörelser både på denna sida Atlanten och numera dessutom på andra sidan Atlanten. Jag tror att Sveriges röst för marknadsekonomi och marknadsekonomiska reformer är viktig och att

Anf. 13 VICE ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi övergår till dagordningspunkt 5, Migration och utveckling, en diskussionspunkt.

Anf. 14 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! Regeringen stöder det sammanhängande och fördjupade migrationssamarbete mellan EU och Afrika som antogs genom Vallettaprocessens politiska deklaration och gemensamma handlingsplan. Det strategiska styrelsemötet den 13 december, såväl som det planerade uppföljningsmötet till Vallettatoppmötet, utgör viktiga möjligheter till uppföljning och diskussion kring fondens effektivitet och inriktning.

Regeringen ska verka för att handlingsplanen bidrar till en väl fungerande ordning för hantering av migration, såväl när människor lämnar som när de ska återvända till ett land. Det ska även vara ett fortsatt starkt fokus på grundorsaker till ofrivillig migration.

Afrikanska partner ska vara involverade i alla stadier av förberedelserna inför uppföljningsmötet i februari.

Regeringen välkomnar att migrationens positiva utvecklingseffekter belyses samt understryker vikten av att alla projekt som finansieras genom biståndsmedel följer Dac-kriterierna.

Sverige ska vara aktivt i utformningen av landpaketen inom EU:s nya partnerskapsram med tredjeländer. Strategiska projekt som belyser migrationens positiva effekter på utveckling prioriteras. Landpaketen bör utformas i en anda av partnerskap med berörda tredjeländer och ska gå hand i hand med det långsiktiga utvecklingssamarbetet. Satsningar inom utvecklingssamarbetet lyder under principerna i Lissabonfördragets artikel 208 och ska även i fortsättningen riktas mot fattigdomsbekämpning.

Anf. 15 JENS HOLM (V):

EU har lagt fram förslag på landpaket för fem afrikanska länder där man ska gå in med pengar. En del av syftet är att se till att stävja migration från de länderna. Det känns som en uppenbar hopblandning av bistånd migrationspolitik.

Man kan också diskutera lämpligheten i att gå in i ett sådant samarbete med en del av de länderna. Det gäller till exempel Etiopien som vi vet är en totalitär stat. Man fängslar människor på helt illegitima grunder. Den svensketiopiske läkaren Fikru Maru sitter exempelvis fortfarande kvar i fängelse.

Det är bra att ministern tar upp att användningen av dessa pengar ska ske i linje med Dac-reglerna. Jag vill fråga om hon anser att satsningen helt och hållet är i linje med Dac-reglerna. Jag vill också fråga om Sverige stöder att vi utvecklar ett sådant landpaket med just Etiopien.

Nu menar jag inte att man inte ska ha bistånd till Etiopien. Men detta är ett samarbete med en stat för att förhindra att människor flyr därifrån. Från ett land som Etiopien kan det dessvärre finnas goda skäl att fly.

Angående de trust funds som nämns i den svenska positionen finns det ett antal trust funds för Afrika. Om man tittar på en del av de förslagen, det gäller till exempel Afrikas horn där Sudan ingår, är det uppenbart att mycket handlar om att man ska hålla kvar migranter därifrån.

Man ska satsa på pengar till inrikesministeriet. Man ska bygga upp förvarsläger och annat. Jag vill fråga ministern om det verkligen är den svenska positionen att våra gemensamma medel ska gå till sådana saker och att hålla kvar migranter.

Anf. 16 ROBERT HALEF (KD):

Herr ordförande! Här har vi från Kristdemokraterna en avvikande mening i frågan sedan tidigare. Jag hänvisar till den och ställer mig bakom förslaget från oss som handlar om fler lagliga vägar in, humanitärt visum och så vidare. Jag hänvisar även till den tidigare alliansgemensamma avvikande meningen i frågan, och vi ställer oss också bakom den.

Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Än så länge handlar det som fem så kallade landpaket, eller compacts, som kommissionen har tagit fram. Det är inte några förhandlade dokument. Det är inte några avtal som skrivs under. Det är att man samlar ihop befintliga instrument och för en dialog med länderna. Det är Etiopien, Mali, Niger, Nigeria och Senegal, men inte Sudan.

Det är framför allt fokuserat på stävja irreguljär migration och flyktingsmuggling. Det handlar om att skapa möjligheter till fattigdomsbekämpning och särskilt riktade åtgärder för dem som annars kanske blir ekonomiska migranter. Det handlar i ett tredje steg om ett ordnat återtagande av dem som har fått avslag på sina asylansökningar. Det är i princip vad det handlar om.

Man har gjort insatser som två större industriparke i Etiopien som uppskattas skapa ca 100 000 nya arbetstillfällen varav 30 procent ska avsättas för flyktingar. Även i Niger kommer man att satsa på att skapa arbetstillfällen i regionen Agadez där över 100 000 migranter transiterar varje år.

Det handlar om att fokusera på de ruttor där väldigt många flyktingsmugglare skär guld med täljkniv. Det handlar om överenskommelser för att underlätta ett rättssäkert återtagande. Det handlar också om att stärka rättssäkerheten för migranterna. Det är väldigt viktigt att understryka.

Är allt detta i linje med Dac-reglerna? Det är det inte. Det finns delar i detta som inte har med bistånd att göra. Där är Sverige tydligt. De delar som går till fattigdomsbekämpning kan tas från ODA-kuvertet och de som inte gör det och inte är i överensstämmelse med OECD:s och Dacs regler ska inte tas från biståndspengar.

Sverige sitter med i styrelser och operativa kommittéerna. Det finns tre operationella kommittéer som överser de projekt som än så länge har godkänts. Det är ett femtiotal projekt, om jag minns rätt, som än så länge har satts igång. Vi tittar på dem ett och ett och ställer frågor när det finns frågetecken kring dem.

Man röstar inte på något sätt i kommittén. Det är ett styrelsearbete och ett arbete som pågår hela tiden. Vi har hela tiden försäkringar från kommissionen att det som används från biståndsmedel är det som är biståndsfähigt och det andra tas från andra plånböcker.

Etiopien har tagit emot – om jag minns rätt – 700 000 flyktingar. Det är ett stort världland för väldigt många flyktingar från Sydsudan och Somalia. Nej, det är mer än 700 000. Det är bara 700 000 i Dadaab, som jag har besökt. Det är världens största flyktingläger. Det finns många fler på andra ställen. Det har tagit ett enormt stort ansvar. Jag kanske sa fel. Nu blir jag förvirrad. Det är i Kenya. Jag är i rätt världsdelen men i fel land. Det är 700 000 i Etiopien. Det stämmer. Jag var i Gambela i ett annat mycket stort flyktingläger i Etiopien.

Det är viktigt att vi har en dialog med Etiopien om mänskliga rättigheter och den uppenbart hårdnande atmosfären som råder för civilsamhället, och så vidare. Det har vi. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är väldigt viktigt att vi har insyn i vad som sker. Faktum är att vi har en situation med väldigt många människor som ger sig iväg av ekonomiska skäl till en väldigt osäker framtid och osäker miljö. Det handlar också om att försöka göra det säkrare.

När det gäller lagliga vägar är det någonting som vi absolut driver. Det gäller att antalet kvotflyktingar ska öka och också att den lagliga arbetsmigrationen ska underlättas. Det är en del av detta. Det finns också en del som handlar om EU-stipendier för att afrikanska studenter ska kunna komma till Europa och studera, och så vidare. Det är paket som är i en större helhet. Det är inte ett framförhandlat dokument som man skriver under på. Det är mer som en plattform för dialog.

Jag vill också tillägga att vi från svensk sida är helt emot ett villkorande av bistånd till de länderna för att de inte tar emot avvisade flyktingar. Här är vi väldigt tydliga med att det är helt kontraproduktivt. Däremot har vi ställt oss positiva till att vi kan stödja länderna för ett ordnat förhållande till migration. Det gäller både återtagande och att kunna övervaka vad som sker inom de länderna.

Anf. 18 KARIN ENSTRÖM (M):

De åtgärder som nu vidtas är för att försöka få något slags ordning och reda och för att människor inte ska behöva fly och underlätta för dem att stanna kvar där de bor alternativt kunna stanna kvar i ett land de kanske i första hand har flytt till. Det handlar om att hitta framför allt försörjningsmöjligheter, arbete och möjlighet att etablera sig. Det är på det sättet vi måste arbeta.

Det ligger en underström av: Är det så att vi ger pengar för att människor inte ska komma till Europa? Jag tror att man måste se det vidare än så. Detta är ett av de kanske bästa försöken som EU gör att hitta vägar framåt. Vi måste se positivt på detta men vara noga.

Min fråga gäller det som statsrådet var inne på. Det gäller vår insyn och möjlighet att påverka. Ordningen med trust funds är ändå en variant. Jag undrar om statsrådet kunde kommentera det. Det finns säkert en hel del svårigheter. Är man med har man insyn. Samtidigt är det klart att det kan vara svårt att få full insyn eller full transparens. Men det måste man självklart sträva efter.

Sedan vill jag också bekräfta, eftersom vi ändå är i det sammanhanget, den avvikande mening från Alliansen som finns sedan länge som vi alltid brukar hänvisa till som handlar om arbetskraftsinvandring.

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Jag har en kommentar och en fråga till. Först gäller det Sudan. När jag talade om Sudan talade jag om trust funds, inte om landpaketen. Jag vet att Sudan inte är i ett landpaket. Trust funds ingår i Vallettafonden från 2015. Det finns tre olika så kallade trust funds för afrikanska regioner. Afrikas horn är en, och där ingår Sudan. Det var vad jag menade. Jag tycker att det känns som en tveksam hopblandning av saker.

Jag tycker att mycket av det Isabella Lövin säger är bra. Det är också bra att du är uppriktig och säger att en del av detta inte följer Dac-reglerna. Följdfrågan blir då: Vad ska Sveriges roll vara här? Du säger att man inte fattar några konkreta beslut. Vi är inne i en arbetsgrupp, och det är en process. Det är klart att Sverige måste kunna sätta ned foten och säga: Det här är inte okej. Vi accepterar inte det.

Det är lite det jag tycker att vi ska göra. Jag har också sett en del medietalanden från ministern där det låter som: Vi i Sverige tycker en sak, men EU driver på för någonting annat, och då är det lite som det är. Så är det inte. Vi är en aktiv aktör. Jag vill veta: När säger vi nej helt och hållet? När höjer vi i varje fall tonläget så att EU ska följa de åtaganden som man har och inte blanda ihop bistånd med migrationspolitik, eftersom det är två olika saker?

Anf. 20 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Karins Enström frågade om insynen. Vi är väldigt aktiva tillsammans med en krets av like-minded att driva frågan om transparens inte minst i förhållande till Vallettafonden men även när det handlar om landpaketen. Vi deltar i styrelsen och i de tre operationella kommittéerna.

Jag har en kommentar till Jens Holm. Jag menar inte att det var så fluffigt att vi inte vet vilka projekt som sätts igång. Det är i de operationella kommittéerna som projekten sätts igång. Där har Sverige insyn tillsammans med andra medlemsländer. Vi granskar de projektförslag som läggs fram. Finns det oklarheter rörande huruvida ett projekt skulle kunna betraktas som utvecklingssamarbete framför vi det till kommissionen. Projekt som inte betraktas som ODA-mässiga ska givetvis inte finansieras med ODA-medel. Där är vi tydliga. Det finns andra medlemsländer som kanske inte tycker att det är lika viktigt som vi tycker, så det är viktigt att Sverige är aktivt, granskande och kritiskt och framför de här synpunkterna hela tiden.

När det gäller Vallettafonden är det hela AU som är motparten, och det utesluter inte enskilda länder i den relationen. Men mänskliga rättigheter är oerhört centralt i EU:s dialog med de här länderna, och det handlar inte om att vi ska offra mänskliga rättigheter för att stävja migration, utan det handlar om att fortsätta det samarbete som vi har för att skydda människor som kan vara offer för ofrivillig migration och människosmugglare eller helt enkelt inte tas om hand på ett bra sätt om de får avslag på sin asylansökan.

Det handlar alltså om att ha mänskliga rättigheter som en plattform och ingång, och internationell rättssäkerhet också, när det gäller rätten till asyl. Det är oerhört grundläggande i hela EU:s förhållande till de här länderna. Sverige driver mycket hårt att det ska finnas som en grund för alla de här fonderna och dialogerna som finns.

Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning och en anmäld avvikande mening som är alliansgemensam samt en ytterligare från Kristdemokraterna.

Hur var det med Vänsterpartiet, Jens Holm?

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Vi har också en avvikande mening nu efter att ha lyssnat på ministern.

Vi tycker att ingången till de här landpaketen är fel. Vi ser att det finns ett syfte att hålla kvar människor och försvåra för människor att fly. Det tycker vi är fel. Vi motsätter oss inte alls ökat bistånd, utan tvärtom vill vi ha ökat bistånd till många av de här länderna, men det ska vara helt och hållet på de ländernas villkor och inte för att hålla människor borta.

Anf. 23 VICE ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Alliansen, en annan från Kristdemokraterna och en tredje från Vänsterpartiet.

Vi övergår till dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Där finns en fråga rörande en informell lunch om energi och utveckling.

Anf. 24 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Rådet kommer att under lunchen hålla en informell diskussion om energi och utveckling med deltagande av kommissionär Šefčovič. Råds slutsatser om energi och utveckling kommer att antas direkt efter lunch.

Regeringen avser att lyfta fram följande punkter vid den informella lunchen.

Ett uppfyllande av det globala målet 7 om tillgång till energi är centralt för genomförandet av Agenda 2030. Hållbar energi och fattigdomsbekämpning är inte möjligt utan en kraftig ökning av förnybar energi, och en transformation av de globala energisystemen mot förnybar energi är helt avgörande för klimatarbetet.

En annan ingång för oss som är viktig är att ökad tillgång till energi även är avgörande för att uppnå jämställdhet. Med ökad tillgång till energi förväntar vi oss att kvinnors roll i samhället stärks och att positiva effekter på kvinnors hälsa, utbildning och läskunnighet uppnås.

Inom EU måste vi skapa en samstämmig politik inom energidiplomatin, klimatdiplomatin och utvecklingsagendan. EU:s klimat- och energiagendor måste föras närmare varandra inom EU:s externa relationer.

EU måste nu sätta upp mål för förnybar energi och energieffektivitet i biståndet med syfte att på sikt fasa ut allt bistånd till fossila energislag.

Anf. 25 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i det här ärendet.

2016/17:14
25 november

Några ytterligare övriga frågor har vi inte fått anmälan om. Vi tackar statsrådet och önskar lycka till på kommande rådsmöte.

§ 2 Transport och telekom (telekom)

Statsrådet Peter Eriksson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 26 maj 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 1–2 december 2016

Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Peter Eriksson välkommen till oss. Statsrådet får börja med dagordningspunkt 9, men först undrar jag om det finns något utöver det skriftliga vad gäller återrapporten från rådets möte den 26 maj.

Anf. 27 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Jag svarar gärna på frågor om det finns några, men annars har jag inget övrigt att tillägga i den saken.

Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN:

Då frågar vi nämnden om det finns någon fråga. Så tycks inte vara fallet.

Vi övergår då till föredragningslistan nr 2 och dagordningspunkt 9, som är uppdelad i a och b men har huvudtiteln Översyn av regelverket.

Anf. 29 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Jag tänkte först säga generellt att det har varit ett möte med trafikutskottet tidigare, och där var det olika synpunkter när det gäller en senare punkt på dagordningen. Jag tycker att det fanns stor rimlighet i vad utskottet ansåg. Därför har vi ändrat slutkommentaren och hållningen. Det har vi inte gjort utifrån att vi egentligen tycker olika, för jag tror att vi tycker samma sak, men vi har försökt påverka den punkten under processen och det hade vi inte kunnat göra om vi från början hade sagt att vi bara är motståndare. Vi har faktiskt gjort skillnad i processen från regeringens sida. Jag återkommer till det sedan.

Punkt 9 som handlar om telekomöversynen är den dagordningspunkt där vi avser att ha en övergripande diskussion med utgångspunkt i förslagen till direktiv som utgör en översyn och omarbetning av fyra av de ursprungliga fem direktiven på området i form av en europeisk kommunikationslag samt en ny förordning om Berec som kommissionen vill stärka och göra om till en myndighet.

Syftet med förslagen är att modernisera regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster för att möta teknikutveckling, ändrade marknadsförhållanden och användarnas behov av uppkoppling. Jag vill betona att det inte är förslagets alla detaljer utan de tre frågor som ordförandeskapet har distribuerat som är tänkta att vara föremål för diskussion. Man kommer alltså inte att ta några beslut i övrigt.

Ni har fått de här frågorna i förväg, och de lyder så här: Tror du att målen för uppkoppling för ett europeiskt gigabitsamhälle står i proportion till sin ambition att göra det möjligt för en konkurrenskraftig eko-

nomi och ett inkluderande samhälle? Vilka aspekter av samordning mellan medlemsstaterna är viktigast för att nå målet om gemensamt utnyttjande av 5G-nätverk inklusive snabb tillgång till harmoniserat spektrum? Vilka åtgärder i anslutning till paketet, i synnerhet inom den föreslagna europeiska kommunikationslagen ser du som nycklar för att säkra målen för ett europeiskt gigabitsamhälle?

I den kommenterade dagordningen framgår de svar regeringen avser att ge, men jag tänkte för tydlighetens skull återge dem även här.

Svaret på den första frågan är att regeringen tycker att målen för uppkoppling för ett europeiskt gigabitsamhälle står i proportion till ambitionen att göra det möjligt för en konkurrenskraftig ekonomi och ett inkluderande samhälle.

Svaret på den andra frågan är att regeringen anser att viktiga aspekter av samordning mellan medlemsstaterna för att nå målet om gemensamt utnyttjande av 5G-nätverk är snabb tillgång till harmoniserat spektrum för exempelvis mobilt bredband – själva genomförandet avseende spektrum bör emellertid beslutas nationellt för att kunna beakta relevanta nationella aspekter – och ökad harmonisering av skyddet av slutanvändare.

Svaret på den tredje frågan är att regeringen anser att viktiga nycklar för att säkra målen för ett europeiskt gigabitsamhälle 2025 är för det första ett modernt regelverk som är uppdaterat efter marknads- och teknikutvecklingen, som förbättrar livet för konsumenter och företag i hela EU och som främjar innovation och utveckling av både nationella och gränsöverskridande tjänster, för det andra tillgång till spektrum, för det tredje främjande av utbyggnaden av nät med hög kapacitet, för det fjärde effektiv konkurrens och för det femte uppdaterade regler om tillträde till andras nätinfrastuktur.

Anf. 30 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Vi hade det här ärendet uppe på trafikutskottets möte, som sagt. Vi har både subsidiaritetsprövat de här delarna och tagit upp dem i sak kopplat till den här överläggningen. I TU förde vi ett resonemang om vilka delar som är viktiga att ta upp här. Jag tror inte att vi står så långt från varandra i sak egentligen, men jag vill ändå ställa en fråga angående den kritik som regeringen och trafikutskottet var överens om när vi diskuterade subsidiaritetsfrågan, det vill säga kopplat till vilka befogenheter i termer av formell kompetens som Berec ska få eller inte få, särskilt när det gäller spektrum.

Regeringen framförde, vilket utskottet tog fasta på, rätt tydlig kritik angående att överföringen av kompetens inte får gå för långt och att harmonisering av spektrum är en sak men att tilldelningen av spektrum bör ske nationellt, vilket ni också skriver. Men eftersom utskottet inte invände i subsidiaritets hänseende försvinner alla de kloka resonemang som både regering och utskott hade ut i tomma intet, om man får uttrycka det lite kategoriskt.

Det här är väl tillfället att föra fram en del av de ståndpunkter vi har, kopplat till vilken befogenhet som ska föras över till Berec eller ej. Jag ser dock att det finns en mening om att spektrum bör beslutas nationellt, men jag vill ändå ställa frågan om statsrådet ser att man trots allt kommer

att lyfta upp en del av de här aspekterna på ett eller annat sätt. Kommer man till exempel att ta till orda för att slå vakt om just spektrumtilldelningen och hur den fortsättningsvis ska ske?

Jag tror, som sagt, att vi är ganska överens i sak, men vi var också överens om den kritik som fanns beträffande överföring av kompetens till EU-nivå på den här punkten.

Anf. 31 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Vi kommer i första hand att svara på de frågor som kommissionen har lyft fram, och det kommer att bli en diskussion om detta. Men om frågan om Berec kommer upp kommer vi naturligtvis att ta upp att vi anser att spektrumtilldelningen fortfarande är en nationell fråga. Det går inte att komma ifrån att det finns skäl att ha gemensamma regler – en harmonisering i flera avseenden – men det är också viktigt att värna ett nationellt perspektiv och nationell beslutanderätt i de centrala tilldelningsfrågorna.

Anf. 32 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Översyn av regelverket. Här finns en a-punkt och en b-punkt, och detta är en riktlinjedebatt.

Anf. 33 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Denna dagordningspunkt avser de två meddelanden om ett gigabit-samhälle respektive en handlingsplan för 5G som kommissionen tar upp. Dessa hör nära samman med översynen av ramverket för elektronisk kommunikation, men de har inte i sig tidigare varit föremål för samråd med EU-nämnden eller information i trafikutskottet.

Kommissionen presenterade den 14 september 2016 meddelandet om konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle. Detta meddelande får ses som ett paraply-meddelande för hela översynen av ramverket för elektronisk kommunikation. Ett antal initiativ presenterades således, och ett antal uppmaningar riktades till medlemsstaterna. I meddelandet presenterades ett antal strategiska mål.

Samma dag presenterade kommissionen meddelandet om en handlingsplan gällande 5G för Europa. Detta meddelande framför vikten av snabb utbyggnad av 5G-nät i Europa och ambitionen att Europa ska ligga före i 5G-kapplöpningen. För att man ska lyckas med detta presenterade kommissionen åtta åtgärder som ska vidtas.

Dessa meddelanden har inte varit föremål för förhandlingar i rådet. Medlemsstaterna förväntas inte ta ställning till några enskilda mål, förslag eller åtgärder i de här meddelandena.

De diskussionsfrågor från ordförandeskapet som presenterades under punkt 9 om en elektronisk kommunikationslag och Berec är tänkta att användas för diskussionen om dessa två meddelanden. Regeringens svar på frågorna har jag därför redogjort för under den dagordningspunkten.

2016/17:14
25 november

Anf. 34 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning vad gäller bestämmelser om grossistledet på roamingmarknader.

Anf. 35 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Detta är en fråga som vi har varit mycket aktiva i. Dagordningspunkt 11 handlar om förslaget om ändring av bestämmelser kring grossistledet på roamingmarknader, där medlemsstaterna väntas anta en allmän inriktning.

Då detta är första gången det här förslaget är föremål för samråd med riksdagen redogör jag kort för bakgrunden till förslaget. För drygt ett år sedan antog rådet och Europaparlamentet den så kallade TSM-förordningen, som fastställde att tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet ska avskaffas senast i juni 2017.

Enligt överenskommelsen var dock en förutsättning för att uppnå detta att man nått en överenskommelse om de så kallade grossistavgifterna, det vill säga de avgifter som operatörerna betalar till sina konkurrenter i andra länder när deras abonnenter kopplar upp sig på konkurrenternas mobilnät, till exempel under semesterresor.

I juni i år presenterade kommissionen därför ett förslag till förordning med lägre avgiftstak för data, tal och sms. Förslaget har under hösten förhandlats i rådet, och förhandlingarna har som väntat varit mycket svåra. Det har varit tuffa förhandlingar med motstridiga intressen, framför allt vad gäller avgiftsnivåer för data.

Sverige och flera andra medlemsstater har drivit på för lägre grossistavgifter. Vi ser en risk för att höga avgifter kan ha en negativ påverkan på marknaden i länder som Sverige, med låga priser, hög dataanvändning och negativ roamingbalans, vilket kommer av att vi har många konsumenter som reser till andra delar av Europa.

I andra läget är de medlemsstater som har mycket turism och därmed mycket inkommande roaming. De vill i stället ha högre grossistavgifter. Det handlar i huvudsak om länder i södra Europa. De ser en risk för att de inte får täckning för att göra ytterligare investeringar i infrastruktur, vilket behövs när stora mängder turister kopplar upp sig.

I den kompromiss som kommer att vara föremål för behandling vid TTE-rådet föreslås att avgiftstaket för data ska börja på 1 eurocent per megabit 2017, för att sedan sänkas successivt till 0,85 eurocent 2018 och sedan varje år vidare ned till en halv eurocent per megabit år 2022. Detta är en så kallad glide path, som successivt sänker priserna. Detta kan jämföras med kommissionens förslag, där man föreslår ett fast avgiftstak på 0,85 eurocent per megabit fram till 2022.

Avseende röstsamtal föreslås en sänkning av kommissionens förslag på 4 eurocent per minut till 3,53 eurocent per minut fram till 2022. Det är inte dåligt att ha tre decimaler i den här frågan! För sms ligger kommissionens förslag på 1 eurocent per sms fast.

I kompromissen ingår också en möjlighet för operatörer att lägga till en tilläggsavgift på grossistnivå om man inte får täckning för sina grossistavgifter.

Ordförandeskapets kompromiss innebär att det genomsnittliga avgiftstaket för data blir lägre än vad som föreslogs av kommissionen i dess ursprungsförslag. Regeringen hade gärna sett ytterligare sänkningar, men förhandlingsläget i rådet har inte lämnat utrymme för detta.

Regeringen välkomnar införandet av en stegvis sänkning av avgiftstaket för data. Detta är en fråga som vi har drivit. Det har varit viktigt, eftersom dataanvändningen ökar avsevärt varje år.

En annan viktig prioritering som regeringen har drivit på för är att lagstiftningen ska ses över efter två år. Detta är viktigt på en sådan snabbt föränderlig marknad.

Regeringen anser att Sverige bör ställa sig bakom ordförandeskapets kompromissförslag, men att vi också bör stödja ett särskilt uttalande av likasinnade medlemsstater i TTE-rådet beträffande vikten av lägre grossistavgifter för att kunna avskaffa tilläggsavgifter för roaming i slutkundsskedet på ett hållbart sätt. Detta skulle fungera som ett viktigt medskick inför förhandlingarna med Europaparlamentet, vilket vi ser som en aktör som kan dra i vår riktning.

Anf. 36 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag har egentligen ingenting att invända, men ibland ska man säga till när någonting är bra också! Jag tycker att det är väldigt bra att detta har gått i rätt riktning. Jag förstår också att man har att förhålla sig till majoritetsförhållanden och andra saker. Likväl är det bra med det särskilda uttalandet om detta, som statsrådet säger, möjligen kan få det hela att röra sig ytterligare i rätt riktning framöver.

Det är klokt och bra att grossistavgifterna har gått i den riktning som svenska operatörer har efterfrågat.

Anf. 37 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt i detta sammanhang.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gränsöverskridande pakettleveranstjänster. Vi ska få en lägesrapport från statsrådet om detta.

Anf. 38 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Detta är en viktig fråga – gränsöverskridande pakettleveranser växer mer och mer. Det som avses är ett förslag till förordning om gränsöverskridande pakettleveranstjänster, där ordförandeskapet väntas ge en lägesrapport.

Frågan var senast föremål för samråd med EU-nämnden och information i trafikutskottet inför konkurrenskraftsrådet i maj, innan förslaget lagts fram. Då detta är första gången som förslaget i sig är föremål för samråd med riksdagen redogör jag kort för bakgrunden till förslaget.

Det presenterades för första gången den 25 maj som en del av det så kallade e-handelspaketet. Det övergripande syftet med förslaget är att främja gränsöverskridande e-handel. Detta anser kommissionen kan åstadkommas med ökad insyn när det gäller priser och med förbättrad tillsyn.

Förordningen innebär att den till stora delar oreglerade marknaden för paketleveranser regleras. Postmarknaden regleras som bekant av postdirektivet.

Regeringens ståndpunkt är att vi stöder initiativ som syftar till att främja gränsöverskridande handel, då e-handeln har stor potential att bidra till ökad tillväxt och fler jobb.

Det är viktigt att förordningen inte innebär oproportionerliga administrativa bördor för vare sig företag som tillhandahåller paketleveranstjänster eller medlemsstater.

Det är också viktigt att förordningen inte snedvrider konkurrensen genom att tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster – som Postnord i Sverige – blir föremål för skyldigheter som inte omfattar deras konkurrenter.

Förhandlingar har pågått i rådet under hösten. Regeringen anser att förslaget fortfarande kan förbättras genom tydligare definitioner, förenklingar och borttagande av omotiverade administrativa bördor.

Det kan tilläggas att det råder samstämmighet kring dessa ståndpunkter i rådet. Vid rådet kommer ordförandeskapet alltså att lämna en lägesrapport, och regeringen avser att notera denna information.

Anf. 39 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13 om förslag till förordning om internetkonnektivitet i lokala samhällen – offentlig wifi.

Anf. 40 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Då kommer vi till det förslag om gratis wifi som kommissionen lyfte fram för inte så länge sedan. Dagordningspunkten handlar om finansieringen av offentlig wifi, där medlemsstaterna väntas anta en partiell allmän inriktning. Förslaget från kommissionen handlar om finansiering av offentliga wifi-punkter på offentliga platser, som ska vara gratis för användarna att utnyttja. Finansieringen ska ske via Fonden för ett sammanlänkat Europa och ska enligt förslaget uppgå till 120 miljoner euro för perioden 2017–2020.

Enligt förslaget ska projekt som ansöker om finansiering, och som uppfyller kriterierna, beviljas stöd i turordning, men även utifrån målet att skapa geografisk balans. Stödsökare ska vara aktörer med offentligt uppdrag. Finansieringen av förslaget har förhandlats inom ramen för översynen av det finansiella ramverket och ingår därför inte i förhandlingarna om själva lagförslaget.

Under förhandlingarna har flera medlemsstater, inklusive Sverige, efterfrågat förtydliganden beträffande vilka aktörer som ska kunna få stöd och hur den geografiska balansen ska säkerställas. I ordförandens kompromissförslag har dessa delar förtydligats i enlighet med medlemsstaternas önskemål.

Även skrivningar om att medlemsstaternas administrativa börda bör begränsas, samt att wifi-nätverken inte i större omfattning än nödvändigt ska överlappa existerande kommersiella nätverk, har inkluderats i kompromissförslaget. Detta ligger i linje med vad medlemsstaterna, inklusive Sverige, har efterfrågat i förhandlingarna.

Regeringen intar trots detta en skeptisk ståndpunkt till förslaget, då det saknas en konsekvensanalys av de långsiktiga effekterna. Regeringen anser även att denna typ av satsningar lämpligen regleras och finansieras på nationella nivå snarare än på europeisk nivå.

Om inte substantiella förändringar görs i linje med detta kan regeringen inte stödja den allmänna inriktningen. Det betyder att vi anser att det behövs ordentliga förändringar om det ska vara möjligt att stödja detta. Möjligheterna att få till sådana förändringar är ganska små i det här sena skedet, så i praktiken betyder detta att Sverige kommer att rösta nej. Detta gör vi trots att vi har deltagit i förhandlingarna under processen och fått gehör för en hel del ståndpunkter. Bland annat blir det en mindre omfattande finansiell fråga än vad som var tänkt från början.

Vi har fått klarhet på ett antal punkter, men det finns viktiga frågor kvar som inte är besvarade. Jag tycker att den övergripande viktigaste frågan gäller huruvida det ska vara en långsiktig strategi för EU att ta över – eller åtminstone i stor utsträckning finansiera – frågorna rörande wifi på offentliga platser. Ska det här bli en stor fråga, eller är det ett tillfälligt förslag som bara ska finnas under några år och i begränsad omfattning?

I brist på en sådan långsiktig tanke är det rimligt att säga nej. Jag tycker att man måste ha ett mer långsiktigt besked. Därför tycker jag att förändringen som trafikutskottet har föreslagit är okej, i och med att vi säger nej.

Anf. 41 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack för tydlighöret! Den svenska ståndpunkten ser betydligt mer annorlunda ut nu än den som presenterades hos trafikutskottet. Vi moderater var väldigt skeptiska till detta förslag utifrån olika aspekter. Att det saknas en konsekvensanalys är en viktig del i det hela. Det handlar om vilken effekt detta får på de marknadsaktörer som trots allt ägnar sig åt detta. Vad händer i ett skede där det offentliga, och inte minst EU, går med sådana åtgärder?

Utskottet hade dessutom invändningar i subsidiaritetshänseende och tyckte inte att frågan över huvud taget borde ligga på EU:s bord. Bland annat detta låg till grund för det väldigt skarpa förslaget till yttrande som också vann majoritet i trafikutskottet. Vi tycker inte att lokal wifi eller wifi på sjukhus, tågstationer och skolor är EU-kompetens. Detta regleras bäst på nationell nivå.

Moderaterna hade alltså ett skarpare yttrande som vann majoritet i utskottet. Min fråga är om det finns någon särskild anledning till att statsrådet återkommer med en något mjukare version av det uttalande som trafikutskottet gjorde. Det är trots allt uppmjukat nu.

Statsrådet sa nyss att Sverige *troligen* kommer att rösta nej, att det *i praktiken* innebär att Sverige röstar nej, eller något åt det hållet. Men trafikutskottets yttrande var betydligt skarpare, och det stod att utskottet, utifrån de olika parametrar som jag räknade upp, tycker att förslaget är dåligt och bör avslås eftersom det bland annat strider mot subsidiaritetsprincipen.

Min första fråga gällde alltså varför ståndpunkten har reviderats och om det finns någon särskild anledning till denna uppmjukning.

Jag har ytterligare en fråga. Av de dokument vi fått förstår jag att ärendet var uppe i Coreper den 23 november. Det har alltså i någon form behandlats redan där. Kan du säga något om vilken ståndpunkt Sverige och regeringen framförde i diskussionen?

Jag kanske kan kasta in en tredje fråga. Jag antar att det blir omröstning i ärendet. Hur ser stödet ut bland de olika medlemsstaterna? Är det inte viktigt att Sverige agerar väldigt tydligt om vi motsätter oss att kompetensen flyttas till EU-nivå? Kan du säga något om hur stödet bland medlemsstaterna i övrigt ser ut?

Anf. 42 JENS HOLM (V):

En viktig fråga för oss i Vänsterpartiet när vi tar ställning om detta gäller huruvida regeringen tycker att det är en bra idé med gratis wifi på offentliga platser.

Vänsterpartiet tycker att det är en väldigt bra idé och ser att det finns en uppenbar klassdimension i detta. Det är inte helt gratis att ha en uppkoppling till sin dator, mobiltelefon, paddd eller vad det än är. Människor gör alltmer saker på nätet. Vi tycker att det därför ska finnas en möjlighet för alla att ha tillgång till internet. Det är extremt viktigt.

Inte heller vi tycker att detta egentligen ska vara en EU-kompetens, vare sig det gäller att bygga ut internettillgången eller bestämma huruvida det ska finnas gratis wifi. Samtidigt finns dock redan Fonden för ett sammanlänkat Europa. Invändningarna här tycks egentligen handla om en invändning mot denna fond. Det borde kanske i stället ha behandlats i en budgetdebatt eller i ett liknande sammanhang.

EU lägger pengar på en mängd olika saker, och nu lägger man pengar på något som faktiskt är bra. Jag har en fråga till statsrådet om det: Det är väl ändå inte EU som pekar ut vilka platser som ska få gratis internet? Det måste väl vara medlemsstaterna som ansöker om gratis wifi till av dem själva utvalda platser?

Detta är en viktig ordning. Om detta kommer på initiativ från medlemsstaterna är det fortfarande medlemsstaterna själva som äger frågan.

Anf. 43 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag vill börja med att instämma i det som Jessica sa. Även vi anser att förslaget innehåller en del oklarheter: Det saknas konsekvensanalys, och förslaget är inte förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen. Vi anser därför att Sverige bör avslå detta.

Anf. 44 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Jag fick frågan om det finns något skäl till att vi har en mjukare formulering. Ja, det gör det. Regeringen har haft ganska mycket kritik vad gäller kommissionens förslag och tycker att det finns mycket kvar som kommissionen borde ha tänkt igenom innan den ens lägger fram något sådant.

Vi har dock deltagit i förhandlingarna och fått igenom betydande förändringar. Därför tycker vi att vi från svensk sida har gjort betydande nytta. Om man agerar på ett sådant sätt, bidrar till att förslagen blir bättre och förhandlar om konkreta detaljer men mot slutet sedan säger ”nej,

detta är inget som EU över huvud taget bör diskutera” hamnar man i en position som inte är bra.

Man blir då en aktör som i nästa skede får det svårare att vara med i en förhandling. Jag tror att ordföranden är medveten om att det fungerar på detta sätt i praktiken. Därför vore det olyckligt om man tar ställning på ett sådant sätt att man försvårar förhandlingar i kommande frågor och blir en aktör om vilken andra till slut säger: Man kan inte lita på om Sverige över huvud taget är intresserat. De agerar propagandistiskt och är inte konstruktiva i förhandlingarna.

Detta är risken om man är alltför kategorisk i sitt tal.

Vad gäller frågan om subsidiaritet och det som Jens Holm sa är det kanske lätt för oss ur ett svenskt eller nordeuropeiskt perspektiv att se detta som något som nationerna naturligtvis ska klara av. Det finns även problem vad gäller konkurrens och marknadsaktörerna.

Inte heller jag tycker att man har tänkt igenom vilka problem som skapas om man, som kommissionen vill, rullar ut 5G i stor omfattning. Gör man det får vi ju snabba mobilnät på offentliga platser. Ska EU samtidigt erbjuda gratis wifi på fler och fler ställen motverkas kanske en sådan utveckling. Det skulle i alla fall kunna bli så.

Detta får bli mitt svar till Jens Holm.

Om man däremot ser saken ur ett bulgariskt eller rumänskt perspektiv tycker jag att det finns en stor skillnad ur utgångspunkt. Där har man inte mobila nät i den utsträckning som vi har. Det är rimligt att EU medverkar finansiellt och genomför saker för att se till att fler europeiska länder kan vara med på en rimlig konkurrensnivå och att medborgare också kan ta del av saker som man i andra länder kan göra.

När det gäller subsidiaritetsfrågan får man inte bara tänka ur ett svenskt perspektiv, hävdar jag. Man måste även ta in ett perspektiv om hur andra länder har det och se det ur ett europeiskt helhetsperspektiv. Detta gör att jag helst inte vill skriva in i själva slutformuleringen att det här är feltänkt av kommissionen och att det över huvud taget inte borde tas upp utan helt och hållet vara en nationell fråga.

Vi kan tycka så här. Men man kan också tycka annorlunda om man ser detta ur ett annat lands perspektiv, ett land med andra förutsättningar i utgångsläget. Dessa två saker, dels förhandlingsfrågan och dels att man kan se på subsidiariteten från olika håll, gör att jag vill ha denna formulering.

Eftersom situationen är sådan att nästan alla andra länder är för förslaget – något enstaka land tycker som vi i denna fråga – är det ingen fördel för Sverige att starkt hävda att vårt perspektiv ska vara det enda allena rådande. Vi vinner inget på det nu och heller inte i andra förhandlingar.

Därför tycker jag att vi ska ta tydlig ställning, och i praktiken kommer vi att rösta nej till detta. Men jag vill inte göra det till en fråga som försvårar svenska intressen i andra sammanhang.

Jag fick även en fråga om Coreper. Vi reserverade oss och sa att vi har en skeptisk hållning till detta. Det förekom dock ingen omröstning.

Anf. 45 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag instämmer inte statsrådets beskrivning av hur man ska hantera dessa frågor på EU-nivå. När Sverige ska förhandla och

2016/17:14
25 november

diskutera ska den ståndpunkt som vi kommit överens om gälla. Om det finns likasinnade får vi majoritet för vår fråga, och om vi inte får majoritet är det det som gäller.

Att ta hänsyn till hur länder ställer sig till frågor i andra sammanhang beroende på hur Sverige ställer sig i vissa enskilda frågor, där vi tycker annorlunda, bör inte beaktas. Varje fråga ska behandlas specifikt för sig. I detta fall talar vi om wifi, och det ska inte påverka uppfattningen om oss vid andra förhandlingar.

Det är viktigt med ett tydligt och klart ställningstagande liksom att tala om hur vi tycker. Hur det blir i röstningen är en sak för parlamentet.

Anf. 46 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Vi får försöka hålla två tankar i huvudet samtidigt: dels vad Sverige tycker i sak, dels att uttrycka sig på ett adekvat sätt så att Sverige både behåller ansiktet och kan vara en god förhandlingspartner. Vi måste trots allt nå en rimlig framgång i våra ståndpunkter. Jag har respekt för detta.

I dessa sammanhang gäller det muntliga ordet lika mycket som det skriftliga. Vi har noterat statsrådets kommentar om omröstningen. Statsrådet sa att Sverige ”i praktiken” kommer att rösta nej. Jag tolkar det som att Sverige kommer att motsätta sig förslaget vid en omröstning. Det är gott och riktigt.

I sak kan jag dock fundera över – om jag får replikera i den diskussion som har varit här – att EU för fram ett omfattande telekompaket med bland annat en utbyggnad av 5G, vilket nämdes tidigare. Man får nog skilja på när EU ska gå in i långsiktiga strategiska åtaganden och när enskilda wifi-uppkopplingar på skolor eller tågstationer ska finansieras. Det finns en väsentlig skillnad här, tycker jag.

Det avgörande för mig är att Sverige inte stöder en sådan inriktning och att vi säger nej vid en omröstning. Jag uppfattar att detta även är statsrådets slutsats. I så fall har vi moderater ingenting emot att man uttrycker sig någorlunda snyggt.

Men om jag ser på den svenska ståndpunkten kan jag ändå ana en viss glidning. Låt oss exempelvis titta på meningen: ”Regeringen ser även att denna typ av satsningar lämpligen regleras och finansieras på nationell nivå.” Jag vet inte om ordet ”lämpligen” ska tolkas som ”i huvudsak men inte alltid”. Där skulle vi i så fall möjligen vilja ha ett starkare konstaterande om att detta *är* en fråga som ska regleras på nationell nivå och är ingenting för EU.

Jag vet inte om ordet ”lämpligen” avsiktligt är en öppning eller om det bara är vi som har tolkat det så här. Man kan dock uppfatta det som en glidning.

Jag blir också lite nyfiken. Det här är första gången som frågan kommer till EU-nämnden, och materia är ny för oss. Men statsrådet säger att förhandlingar har pågått och att förslaget har blivit bättre efterhand. Jag undrar vad förslaget innehöll från början. Vad har Sverige fått bort från dagordningen genom att vara den konstruktiva parten i sammanhanget?

Anf. 47 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Jag instämmer i Jessica Rosencrantz fråga. Det vore intressant att få veta vad Sverige har lyckats uppnå och att få en redogörelse för detta.

Jag tycker att det är en bra kompromiss att Sverige är tydligt med vad vi tycker men att vi samtidigt, som statsrådet säger, fortsätter vara spelbara. Det finns även andra punkter, och Sverige måste uppfattas som seriöst.

Vi lär ju inte vinna den här frågan i vilket fall som helst. Med det sagt är det ändå viktigt att vi har en tydlig ståndpunkt, men det är inte som så att det kommer att göra skillnad hur den här ståndpunkten uttrycks. Om jag förstått det rätt kommer vi inte att vinna i alla fall, för som statsrådet sa finns det en majoritet som tycker att det här är bra. Det är väl inget enhälligt beslut, antar jag. Nej, statsrådet skakar på huvudet och bekräftar det.

Anf. 48 JENS HOLM (V):

Jag ställde en fråga som jag inte tyckte att jag riktigt fick svar på. Den gällde finansieringen. Min fråga var: Visst är det väl ändå så att det är medlemsländerna som lägger fram förslag och att man sedan i sedvanlig ordning får eller inte får pengar efter någon form av granskning hos kommissionen?

Sedan måste jag ställa en fråga till ministern vad gäller det som står i förslaget till svensk ståndpunkt om att regeringen ser "att denna typ av satsningar lämpligen regleras och finansieras på nationell nivå". Ifall en svensk myndighet till exempel säger att det här inte är lämpligt och säger nej till wifi på något område av något skäl, menar ministern verkligen att EU kan köra över oss då? Det är väl ändå vi som äger regleringsmakten, så att säga. Detta tycker jag är viktigt att få klarhet i.

Anf. 49 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet så mycket för en bra linje och en bra kompromiss. Jag anser att det, som statsrådet säger, är viktigt att man så att säga behåller sitt förhandlingsmandat inför framtida förhandlingar, men också att vi i en värld av nationalistiska strömningar tar hänsyn till att man måste se saker och ting från olika perspektiv och att det är viktigt att man kan tillhandahålla wifi- och internetlösningar i alla länder. Det är helt enkelt en demokratifråga. Det tycker jag är en oerhört viktig sak att understryka.

Anf. 50 ROBERT HALEF (KD):

Herr ordförande! Vad gäller regeringens ståndpunkt ska jag upprepa den mening som Jessica var inne på: "Regeringen ser även att denna typ av satsningar lämpligen regleras och finansieras på nationell nivå." Jag har ett förslag: att ta bort ordet "lämpligen". Om vi kan få en majoritet för det tror jag att vi kan komma överens på den här punkten.

Anf. 51 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Jag tackar för synpunkterna och frågorna.

Vad har vi gjort för skillnad? Dels är det fråga om pengarna. Det är ett mindre omfattande förslag nu än vad det var från början. Dels var det oklart vilka aktörer i de texter som kommissionen presenterar som skulle kunna få stöd. Det har blivit en bättre balans, så att det är fler som kan få stöd. De administrativa bördor som är en effekt av det här har minskats.

Dessutom riskerar man i mindre omfattning överlappning med existerande kommersiella nätverk. Vi har gjort en reell skillnad i förhandlingarna. Det har blivit bättre på vägen. Därför tycker jag nog att man kan säga att det inte hade varit lika bra om man haft en annan linje från början.

Jag går över till Jens Holms frågor. I det här förslaget är det inte medlemsstaterna som är tänkta att komma in med ansökningar, utan det gör projektägarna själva. Det kan vara kommuner eller andra aktörer direkt på marknaden. Sedan är det helt enkelt tänkt så att de som kommer in med ansökningar först hamnar först i kön, och så provas varje förslag allteftersom. Avsikten är också att det till syvende och sist ska bli en hygglig geografisk balans.

Sedan var det en fråga om lagstiftning och lämplighet. Vi har nu den här formuleringen: "Regeringen ser även att denna typ av satsningar lämpligen regleras och finansieras på nationell nivå." Det betyder att vi anser att det är bättre med nationell lagstiftning på det här området. Men vi vill inte utesluta att man i framtiden till exempel kan ha en medfinansiering med EU-medel, liksom på andra infrastrukturområden. Jag tycker att det vore märkligt om man just i det här sammanhanget skulle säga att EU absolut inte får vara med och ens medfinansiera. Det är väl därför ordet "lämpligen" är bättre än exempelvis "ska" eller något absolut verb.

Anf. 52 ROBERT HALEF (KD):

Herr ordförande! Jag har ett yrkandeförslag: att vi tar bort ordet "lämpligen" från texten.

Anf. 53 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Jag tycker att ordet "lämpligen" är bättre i och med att jag inte vill utesluta att man kan ha en delfinansiering från EU och från vissa länder i framtiden, som jag sa förut. Men detta gör ingen dramatisk skillnad. Jag föreslår att vi har kvar ordet "lämpligen", men vi gör som EU-nämnden vill.

Anf. 54 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Nu diskuterar vi ett ord, men ibland kan man säga att "the devil is in the details". Man ska väl inte nedvärdera en sådan diskussion. Det vi uppfattar är att det tyvärr finns en glidning i ordet "lämpligen". Jag skulle möjligen förorda att använda "bör", att stryka ordet helt eller någonting åt det hållet. Jag förstår poängen, men det får inte uppfattas som att vi i det här sammanhanget öppnar för lite lagom finansiering eller är lite lagom för förslaget. Det är väl egentligen det. Vi kanske kan hitta ett bättre ord.

Anf. 55 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Kan vi ena oss om ordet "bör" är det väl en bra kompromiss.

Anf. 56 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar efter det här klargörandet att det finns ett stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Anf. 57 JENS HOLM (V):

Eftersom ministern har sagt att Sverige avser att rösta nej anmäler vi avvikande mening. Vi tycker inte att Sverige ska rösta nej. Jag vill samtidigt understryka att vi tycker att sådana här saker främst ska finansieras och regleras på nationell nivå, och så är det redan. Men vi tycker att det är dumt att motsätta sig finansiering av någonting som innebär demokratisering och tillgängliggörande av internet för fler människor.

Anf. 58 VICE ORDFÖRANDEN:

Avvikande mening från Vänsterpartiet anmäls till protokollet.

Vi har kommit till dagordningspunkt 14, Övriga frågor. Har statsrådet något att säga här?

Anf. 59 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Det finns fyra övriga frågor på agendan. Om ledamöterna vill kan vi gå igenom dem.

Anf. 60 VICE ORDFÖRANDEN:

Eftersom ingen av ledamöterna visar något intresse av detta avstår vi från det. Vi önskar statsrådet en trevlig helg och lycka till på kommande rådsmöte!

Anf. 61 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Detsamma! En trevlig helg ska vi väl försöka få allihop.

§ 3 Transport och telekom (transport)

Statsrådet Anna Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 6–7 juni 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 1–2 december 2016

Anf. 62 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Anna Johansson välkommen till oss! Finns det något utöver det skriftliga att rapportera från rådets möte den 6–7 juni 2016?

Anf. 63 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr ordförande! Den 1 december äger det enda TTE-rådet under det slovakiska ordförandeskapet rum. Det innebär också att det är det möte som ägde rum den 7 juni som jag återrapporterar från.

Det var mycket fokus på luftfart under mötet. Bland annat gavs det ett mandat till EU-kommissionen att inleda förhandlingar om luftfartsavtal med Turkiet, Qatar, Förenade Arabemiraten och det sydöstasiatiska samarbetsorganet Asean. Det gavs en lägesrapport om en omarbetad förordning för Europeiska byrån för luftfartssäkerhet, och det är denna rättsakt som nu återkommer till rådet för beslut om allmän inriktning. Det skedde också en orienteringsdebatt inför ICAO:s – FN:s organ för civil luftfart – generalförsamling, vilken sedan hölls i oktober månad, med ett för europeiskt och svenskt vidkommande positivt utfall, får man väl säga. Dessutom antog rådet en allmän inriktning för ett direktiv om yrkeskvalifikationer inom inlandssjöfart. Där handlar det om att man lägger samman två tidigare direktiv till ett i en strävan efter harmoniserade villkor för hur fartygsbesättningen ska utöva sitt yrke på unionens vattenvägar.

I övrigt hänvisar jag till den skriftliga rapport som nämnden fått.

Anf. 64 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporten till handlingarna och övergår till kommande rådsmöte.

Vi börjar med dagordningspunkt 4, Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning.

Anf. 65 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr ordförande! Jag nämnde under återrapporteringspunkten att den här frågan var uppe på det senaste TTE-rådet i juni. Då fick EU-nämnden översiktlig information om förslagets innehåll.

Nu återkommer kommissionen till ordförandeskapet med ett förslag om att rådet ska anta en allmän inriktning. Man kan väl kortfattat säga att Sverige har nått framgångar med de synpunkter vi har framfört under

förhandlingarna. Det handlar om att förtydliga och förenkla regelverket för flygsäkerhet inom unionen.

I de delar där Sverige har haft synpunkter har det framför allt handlat om möjligheten för de skandinaviska länderna att bibehålla den konstruktion vi har när det gäller ägarskapet i SAS. Där har vi varit framgångsrika. Både Sverige och framför allt Danmark har drivit på i den frågan, och vi ser att vi har fått gehör för synpunkterna.

Det andra som vi har haft synpunkter på har handlat om Easas möjlighet att ta upp undervägsavgifter. Sverige har haft kritiska synpunkter på detta, då vi tror att det skulle vara kostnadsdrivande. Flera medlemsstater har anslutit sig till denna uppfattning under hösten. Den delen i kommissionens förslag har nu strukits.

Förslaget från regeringen är alltså att Sverige ställer sig bakom förslaget från kommissionen.

Anf. 66 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2000/45/EG om säkerhetsbestämmelser och säkerhetsnormer för passagerarfartyg.

Anf. 67 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Kommissionen har inom ramen för det så kallade Refitprogrammet gjort en översyn av lagstiftningen inom passagerarfartygssäkerhet. Syftet har varit att utvärdera den befintliga lagstiftningen på området – om den är tillämplig och ändamålsenlig. I stort kan jag säga att denna utvärdering visar att lagstiftningen är proportionerlig och ändamålsenlig men att det finns vissa förbättringsmöjligheter.

I juni i år presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket. Syftet var att förenkla och förtydliga regelverken och naturligtvis också öka sjösäkerheten.

Det är egentligen inga stora förändringar som föreslås. Det handlar om två rättsakter som förändras. Nu skiljer man på hamn- och flaggstatskontrollen. Hur medlemsstaterna har använt dessa båda direktiv har skilt sig åt. Nu föreslås att man ska dela på hamn- och flaggstatskontrollen.

Det handlar också om hur registrering av personer ombord ska ske. Kommissionen föreslår att detta ska rapporteras in via Single Windows. Sveriges synpunkt är att den inte är anpassad för den typen av rapporteringssystem. I denna del är det en rapport från kommissionen. Men förslaget från regeringen är att Sverige ställer sig bakom kommissionens förslag även i denna fråga.

Anf. 68 VICE ORDFÖRANDEN:

Statsrådet har nu redovisat punkterna 5, 6 och 7 i ett sammanhang. Är det rätt uppfattat?

Anf. 69 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Det stämmer.

2016/17:14
25 november

Anf. 70 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag skulle vilja ställa en fråga. Finns det något samband med det som det har fattats beslut om i justitiesammanhang, nämligen PNR-systemet, som främst har riktats mot flygtrafiken när det gäller registrering av passagerare för att spåra terrorism? Men det har också en viss implikation på den migrationsström som vi har. Finns det någon sådan koppling?

Anf. 71 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr ordförande! Jag har inte uppfattat att det finns någon sådan koppling. Detta är mer begränsat till att öka sjösäkerheten och att vid olyckor på sjön veta vilka som är ombord. Det har inte några kopplingar till andra frågor som terrorism eller migration. Det har inte varit på bordet i denna fråga.

Anf. 72 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då har vi kommit till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 73 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Det finns ett antal övriga frågor som ska tas upp vid TTE-rådet, och ni har kunnat läsa om dem i den kommenterade dagordningen. Men sedan den kommenterade dagordningen skickades till nämnden har det inkommit en förfrågan från Nederländerna om en övrig fråga som handlar om att de vill bjuda in till ett högnivåmöte om självkörande fordon. Den har alltså tillkommit.

Jag tänkte inte gå igenom de övriga frågorna. Men om det finns frågor från nämnden ska jag naturligtvis besvara dem.

Anf. 74 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning i fråga om dessa punkter och lägger detta till handlingarna.

Jag önskar statsrådet en trevlig helg och lycka och framgång på kommande rådsmöte.

Anf. 75 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Jag önskar också en trevlig helg.

§ 4 Industri, inre marknad, forskning och rymd (forskning och rymd)

Statsrådet Helene Hellmark Knutsson

Återrapport från informellt ministermöte den 19 juli 2016

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – inre marknad, forskning och rymdfrågor den 26–27 maj 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – inre marknad, forskning och rymdfrågor den 29 november 2016

Anf. 76 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Helene Hellmark Knutsson välkommen till EU-nämnden. Finns det något utöver det skriftliga att återrapportera från det informella ministermötet den 19 juli och det formella rådsmötet den 26–27 maj 2016?

Anf. 77 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Utöver det skriftliga materialet från rådsmötet den 27 maj har jag ingenting i övrigt att tillägga.

När det gäller det informella rådsmötet den 19 juli skickades materialet lite sent till riksdagen. Om det är någonting som ni vill att jag muntligt ska återrapportera därifrån får ni gärna säga till så gör jag det.

Anf. 78 VICE ORDFÖRANDEN:

Det tycks inte vara fallet.

Då går vi vidare till kommande rådsmöte och punkt 9 på dagordningen, Meddelande från kommissionen om en rymdstrategi för Europa.

Anf. 79 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Kommissionen publicerade sitt meddelande om en europeisk rymdstrategi den 26 oktober, och regeringens ståndpunkter i fråga om strategin är övergripande och preliminära.

Strategin innehåller fyra strategiska mål. Det första är att optimera samhällsnyttan och den ekonomiska nyttan av rymdverksamheten. Det andra är att stärka den europeiska rymdindustrin. Det tredje är att stärka Europas autonomi vad gäller tillgång till rymden. Och det fjärde är att stärka Europas roll som en global aktör.

Kommissionen anger ett antal prioriterade åtgärder utifrån dessa mål. Kommissionen ska under 2017 inleda en regelbunden dialog med berörda parter för att åstadkomma ett effektivt genomförande och övervaka resultaten.

Regeringen välkomnar strategin och anser att den utgör ett balanserat strategiskt dokument. Regeringen välkomnar även strategin för dess konkretisering och prioritering av mål för EU:s rymdpolitik.

Regeringen avser att verka för att strategin förverkligas med särskilt avseende på att säkerställa tillgång till data för tjänster för ökad samhällsnytta och att bidra till ekonomisk tillväxt och ökad konkurrenskraft och sysselsättning, att förbättra excellens i forskning, innovation och tek-

nologi liksom att inspirera och utbilda allmänheten, särskilt de unga, och att ta hänsyn till europeiska, EU:s och Esas medlemsstaters utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska intressen.

Vidare avser regeringen att verka för att strategin ska vara öppen för möjligheten att etablera fler europeiska rymdhamnar för raketuppskjutning av satelliter.

EU och det mellanstatliga Esa har tagit fram en gemensam deklaration som är en kapp till respektive rymdstrategi, där dock Esas strategi ännu inte är färdig.

Regeringen beklagar att EU och den europeiska rymdstyrelsen Esa inte kunde ta fram en samtidig och likalydande rymdstrategi för Europa, vilket efterfrågades av medlemsländerna.

Jag vill vara tydlig med det som är regeringens slutsatser och att det är en ändring från den kommenterade dagordning som har sänts ut till er.

Regeringen konstaterar också att strategin redogör för omfattande ambitioner. Regeringens övergripande mål är därför att budgetrestriktivitet och säkerställande av budgetkontroll ska eftersträvas och att prioriteringar bör göras successivt i samverkan mellan medlemsstaterna och kommissionen när de program och åtgärds paket som strategin hänvisar till ska genomföras.

Anf. 80 BETTY MALMBERG (M):

Jag tackar för föredragningen. Jag noterar att vi så sent som här vid sittande bord får en annan formulering av regeringens ståndpunkt.

Faktum var att enligt den diskussion som vi hade i utbildningsutskottet fördes det fram, vilket också framgår av protokollet, att ett enigt utskott ville ha ett förtydligande i dessa frågor. Jag tycker att det är beklagligt att vi inte förrän nu får denna förändring till stånd.

I det utskick som vi fick hade ett *som* blivit *vilken*. Det kan inte anses tillräckligt.

Vi hade en lång diskussion i utskottet. De fyra strategiska målen berör många viktiga områden, exempelvis säkerhet, samhällsservice startups, innovationer och infrastruktur. Där har vi bland annat Esrange som är av svenskt intresse. Det är därför som det är så viktigt att regeringen också har en tydlig ståndpunkt. För oss moderater är det en självklarhet, eftersom regeringen dessutom tycks ha lagt frågan om en svensk rymdstrategi i kylskåpet – men kanske inte i frysboxen.

Jag har fördjupat mig lite ytterligare i dessa frågeställningar inför detta möte, eftersom jag såg att regeringen inte hade tagit det som utskottet ville ad notam.

Jag skulle vilja ställa en fråga. Jag har sett att det finns en rymdstrategi från 2011. Då undrar jag om det finns en utvärdering av den strategin. Jag har inte kunnat finna någon. Men jag undrar om den finns. Med tanke på om vi nu ska ställa oss bakom en ny strategi kunde det vara intressant att veta vad som var positivt och negativt.

Regeringen säger att det är övergripande och preliminära ståndpunkter här. Det är svårt att utläsa när den nya rymdstrategin kommer att börja gälla och hur länge den ska gälla.

Här finns det också kopplingar till vilken budget vi kan förvänta oss. Det finns en rymdbudget som gäller fram till 2020. Men vad kommer att hända sedan, och på vilket sätt ska vi ta detta?

Ytterligare en fråga gäller just sambandet mellan EU och Esa, som statsrådet nämner. Utskottet diskuterade en ökad samverkan mellan EU och Esa. Statsrådet var inte närvarande då, men jag misstänker att ni har fått kommentarer om vad som diskuterades.

Utskottet anser att det är en mycket viktig fråga att man försöker få denna samverkan att bli mer djupgående. Då undrar jag om regeringen har för avsikt att fortsätta driva denna fråga aktivt. Av ståndpunkten framgår det att det är beklagligt men att man sedan lägger ned. Kommer regeringen fortsatt att driva denna fråga aktivt?

Anf. 81 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Den rymdstrategi som finns från 2011 har varit Rymdstyrelsens rymdstrategi, så den har i alla fall inte vi haft att utvärdera. Det har i stället gjorts av myndigheten. Samordningen mellan EU och Esa är en ståndpunkt som regeringen har haft hela tiden. Det är en ståndpunkt vi kommer att fortsätta hålla och även driva aktivt, det vill säga att en samordning av detta ska ske och att den övergripande kappan jag nämnde verkligen också gör att det blir liknande.

Sedan vet jag inte om jag uppfattade det rätt; var det EU:s rymdstrategi du undrade när den skulle börja gälla? Det måste jag nog fråga en medarbetare om. Ja, den kommer tydligen att förhandlas under det kommande ordförandeskapet, vilket är Maltas. Först därefter kommer den alltså att föreslås för ministerrådet för antagande. Detta är i nuläget en diskussionspunkt, vilket jag vill vara tydlig med.

Anf. 82 BETTY MALMBERG (M):

Jag tackar för svaret. Statsrådet har säkerligen rätt i att det är Rymdstyrelsen som har den strategin, men samtidigt säger ju kommissionen själv i sitt arbetsprogram att man har för avsikt att i enlighet med EU:s rymdstrategi fullgöra detta under nästa år, 2017. Av det skälet kan det alltså ändå vara intressant att veta vad som kommer ut av det och vad vi har lärt oss. Vad har vi dragit för lärdomar, och vilka är styrkorna och svagheter för att en ny strategi ska börja gälla?

Jag har därför två förslag till tillägg i regeringens ändrade – hoppas jag alltså – ståndpunkt. Det skulle vara ett tillägg efter passusen om EU:s och Esas gemensamma rymdstrategi. Jag läser meningen: "Regeringen beklagar samtidigt att den inte motsvarar behovet av en för EU och ESA gemensam rymdstrategi för Europa som har efterfrågats av medlemsländerna i EU och ESA." Där skulle jag vilja sätta ett kommatecken och lägga till följande: och är en fråga som regeringen har för avsikt att fortsätta driva.

Jag skulle även vilja göra ett annat tillägg. Jag tycker att regeringen ska begära en utvärdering av den rymdstrategi som gäller från 2011. Det tycker jag ska vara ett tillägg till regeringens ståndpunkt.

Anf. 83 THOMAS STRAND (S):

Jag vill säga två saker. För det första är det beklagligt att den förändrade ståndpunkten inte har kommit oss till kännedom. Det har blivit en miss någonstans, för det finns ju en förändring utifrån den diskussion vi hade i utskottet. När vi hörde ministern läsa den tyckte jag att den stämde

väl överens med det som säs i diskussionerna i utskottet. Det är synd att vi inte har den på prant framför oss. Den skulle egentligen ha funnits.

För det andra tycker jag att det blir lite svårt när en ledamot som Betty Malmberg kommer med nya saker som vi inte har fått förhandla i utskottet. Det gör det besvärligt, tycker jag. Jag förstår att man har full rättighet att lägga fram sådana förslag här i nämnden, men det blir ju så att man vingklipper utskotten lite. Nu får vi höra vad ministern säger om tilläggen, men jag skulle uppskatta om förslagen om tillägg kom redan i utskottsarbetet. Det underlättar för oss i EU-nämnden, för vi blir lite grann tagna på sängen när vi inte får veta detta i förväg.

Anf. 84 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Jag kan understryka det Thomas Strand säger. Vi har en beredningsprocess i Regeringskansliet när vi företräder Sverige i utrikes frågor som innebär att det måste vara en kollektiv beredning. Därför kan jag inte ställa mig bakom ytterligare tillägg eftersom det är sådant som hade behövt beredas och behandlas under mötet i utbildningsutskottet.

Däremot kan jag ta med dessa frågor till vidare förhandlingar, som kommer att ske under Maltas ordförandeskap. Detta är nämligen bara en diskussionspunkt, som sagt. Jag har alltså inga problem att ta med det till framtida ministermöten där frågorna kommer att behandlas, men inför detta möte vidhåller jag de färdiga förslag som har beretts i Regeringskansliet.

Anf. 85 BETTY MALMBERG (M):

Jag finner det ändå intressant och lite anmärkningsvärt eftersom regeringen lägger fram ståndpunkter som inte åberopar och lyssnar in vad utbildningsutskottet faktiskt har sagt – och sedan ställer sig avvisande till dessa frågor. Jag noterade att statsrådet själv faktiskt sa att regeringen tycker att EU och Esa ska jobba för att hitta en gemensam strategi, till exempel. Men beredningsfrågor kan vi lägga därhän. Vi vill i alla fall göra detta medskick, och vi hoppas att utbildningsutskottet får anledning att återkomma i frågorna så att vi kan ha en fortsatt dialog.

Anf. 86 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns majoritetsstöd för regeringens här redovisade inriktning, med ett medskick från Moderaterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Utkast till rådets slutsatser om åtgärder för att stödja forskare i början av yrkesbanan, göra vetenskapliga yrken mer attraktiva och främja investeringar i den mänskliga potentialen inom forskning och utveckling.

Anf. 87 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Detta är en väldigt angelägen fråga för regeringen. Det gäller rådslutsatser om yngre forskare.

Villkor och karriärvägar för yngre forskare och för forskare tidigt i karriären har varit det slovakiska ordförandeskapets viktigaste prioritering. Till det informella rådsmötet i juli lade man in en debatt om ämnet samt tog fram en deklaration, den så kallade Bratislavadeklarationen,

med hjälp av unga forskare från hela Europa. Under hösten har de föreliggande rådsslutsatserna behandlats i rådsarbetsgruppen.

En orsak till att detta är en prioriterad fråga för Slovakien är sannolikt att många av deras yngre forskare reser till andra EU-länder och att bättre villkor skulle kunna minska en sådan forskarflykt. Fokus i rådsslutsatserna ligger på en ökad attraktionskraft för en vetenskaplig karriär, ökad mobilitet för yngre forskare och stöd för humankapital inom forskningssektorn. Medlemsstaterna uppmanas bland annat att ta fram tydliga, strukturerade och transparenta karriärvägar, stödja kvinnors tidiga forskarkarriärer och förbättra stödet för doktorander.

Ordförandeskapet ber utifrån detta kommissionen att bland annat utveckla instrument för att följa rörlighet av yngre forskare och stödja frivilligt återvändande till hemlandet för att därifrån främja samarbetet med andra länder. Detta är helt i linje med den svenska regeringens prioriteringar. Statsministern uttalade i regeringsförklaringen 2014 att unga forskares villkor ska förbättras. En utredning om tryggare villkor för doktorander och attraktiva karriärvägar, *Trygghet och attraktivitet – en forskarkarriär för framtiden*, överlämnades den 29 mars 2016. Frågan behandlas också i den kommande forskningspropositionen.

Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom rådsslutsatserna om yngre forskare.

Anf. 88 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Rapport från kommissionen om genomförandet av strategin för internationellt samarbete inom forskning och innovation.

Anf. 89 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Detta är alltså en debatt om implementering av EU:s internationella strategi för forsknings- och innovationssamarbete som ska hållas. EU har sedan 2012 en strategi för internationaliseringen av forskning och innovation, och den aktuella rapporten är en uppföljande rapportering som redogör för implementeringen av denna strategi.

Kommissionen föreslår inga förändringar av strategin utan menar att arbetet med att implementera strategin behöver fördjupas. Strategin fokuserar bland annat på att avlägsna hinder för internationellt samarbete i Horizon 2020, utöka synergier med medlemsländernas satsningar och förbättra EU:s kommunikation med omvärlden kring forskning. Det slovakiska ordförandeskapet har distribuerat tre frågor som ska styra diskussionen, nämligen

- ramvillkor för att främja internationellt samarbete
- hur det internationella deltagandet i Horizon 2020 kan stärkas
- hur forskningssamarbete kan bidra till EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik samt främja målen för vetenskapsdiplomati.

Deltagandet av forskare från icke-medlemsstater i Horizon 2020 har i stort sett halverats, från 4,9 procent till 2,4 procent, jämfört med föregående ramprogram FP7. Det innebär att ramprogrammet blivit

mindre internationaliserat, vilket regeringen menar är negativt – särskilt då forskningen i övrigt blivit alltmer internationaliserad. Regeringen avser därför att framhålla vikten av att öka det internationella samarbetet genom Horizon 2020, med målet att detta ska nå åtminstone ungefär samma nivå som under föregående program.

I förberedelserna inför nästa ramprogram, FP9, bör förutsättningarna för internationellt samarbete noga övervägas. Dessa samarbeten tjänar en roll i så kallad vetenskapsdiplomati där forskningssamarbeten kan bidra till utbyten som gynnar utvecklingen och omvärldsrelationerna även på andra områden, till exempel vid säkerhets- och biståndspolitik.

Anf. 90 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Övriga frågor. Finns det någon speciell fråga där som statsrådet vill redovisa?

Anf. 91 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Nej, de övriga frågorna handlar som ni har sett om öppen tillgång till kunskap och flaggskepp för kvantteknologi. Sedan är det information om det kommande ordförandeskapet och om transatlantiska samarbeten, vilket är information från den portugisiska delegationen. Jag har inget att kommentera om det inte finns några frågor.

Anf. 92 VICE ORDFÖRANDEN:

Det tycks inte finnas några frågor. Då tackar vi för information och önskar statsrådet en trevlig helg samt lycka till på det kommande rådsmötet!

Anf. 93 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Tack, och jag önskar nämnden och nämndens ordförande detsamma!

§ 5 Industri, inre marknad, forskning och rymd (inre marknad och industri)

Statssekreterare Oscar Stenström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – inre marknad, forskning och rymdfrågor den 29 september 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – inre marknad, forskning och rymdfrågor den 28 november 2016

Anf. 94 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreteraren Oscar Stenström välkommen.

Finns det något utöver det skriftliga att anmäla angående återrapporten från mötet den 29 september? Nej. Eftersom nämnden inte heller har några frågor med anledning av återrapporten läggs den till handlingarna.

Vi går över till det kommande rådsmötet och börjar med dagordningspunkt 4, som har en väldigt lång rubrik som jag avstår ifrån att läsa upp.

Anf. 95 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Jag ska tala något längre; vi har ju tid nu eftersom rubriken inte läses upp. Anledningen till att det blir lite längre är att ämnet är ganska tekniskt. Statsrådet har varit i näringsutskottet en gång, och jag har varit där en gång tidigare i år. Vi hade också en lite längre övning i går då vi gick igenom teknikaliteterna.

Detta handlar om omotiverad geoblockering. Förslaget presenterades i maj i år, och förhandlingarna har pågått sedan i juni. Nu anser sig ordförandeskapet ha tillräckligt stöd för sitt kompromissförslag för att rådet ska kunna fatta beslut om en så kallad allmän inriktning vid mötet på måndag. Det innebär, som ni vet, att förhandlingarna kan påbörjas med Europaparlamentet.

Det handlar i grund och botten om att sätta stopp för diskriminering baserad på kunders nationalitet och/eller bosättningsort vid köp av varor eller tjänster inom EU. Det har kommit att kallas för omotiverad geoblockering och kan till exempel ske genom att ett företag blockerar webbsidor eller ändrar pris efter att konsumenten angivit sin adress eller sitt betalkortsnummer. Jag tror att var och en av oss i det här rummet mest har råkat ut för det vid till exempel bokning av hyrbil och hotellrum eller vid köp av presentkort i ett annat land.

Det har florerat en hel del missförstånd kring förslaget. Jag skulle därför vilja börja med att reda ut några av dem och vad det innebär och inte.

För det första innebär förordningen inte en skyldighet för näringsidkare att sälja och leverera över hela EU, och det är naturligtvis viktigt. Det är ingen påлага på den lokala företagaren. Det handlar om en skyldighet att inte diskriminera – något som alla företag i och för sig måste respektera redan i dag.

För det andra handlar förslaget inte om prisharmonisering, det vill säga att företag även i fortsättningen kommer att kunna rikta olika erbjudanden och priser till olika marknader. Om man vill ha ett pris i Sverige kan man ha ett annat pris i ett annat medlemsland.

För det tredje innebär förslaget inte att ett företag måste tillhandahålla service eller försäljning till andra länder om det bara säljer på sin lokala marknad.

För att komma till rätta med missförstånden har regeringen aktivt verkat för att texten ska bli tydligare och lagt fram flera textförslag för att göra det lättare för alla aktörer att verkligen förstå rättsakten.

Kärnan i förordningen innebär att näringsidkaren har en skyldighet att inte diskriminera genom att neka försäljning eller tillämpa olika köpevillkor, inklusive pris baserat på kundernas nationalitet eller bosättningsort, i tre väldigt specifika situationer.

Den första situationen är när kunden åker över gränsen och hämtar upp varan hos försäljaren. Förordningen omfattar även situationer då försäljaren redan säljer och levererar till ett specifikt medlemsland. Det är alltså ingen ny skyldighet att sälja och leverera till andra länder utan något som näringsidkaren redan gör inom ramen för sin verksamhet här och nu.

Den andra situationen är när kunden köper en tjänst som tillhandahålls helt elektroniskt, till exempel köp av en molntjänst eller något annat elektroniskt. Tjänster med innehåll som kan vara upphovsrättsligt skyddat, till exempel e-böcker, Netflix, filmer, audiovisuella tjänster och så vidare, är helt undantagna.

Den tredje och sista situationen är när kunden reser till försäljaren för att motta tjänsten. Här handlar det bland annat om besök på nöjesparker, sportevent, festivaler och hotellvistelser. Om man googlar på det här tror jag att det som får mest träffar är prissättningen på Euro Disneyland i Paris. Det handlar om prisskillnader på uppemot 60 procent beroende på om man är en brittisk turist eller om man har fransk nationalitet.

Därutöver innehåller förslaget ett antal så kallade flankerande åtgärder som syftar till att förhindra diskriminering. Det finns bland annat en skyldighet för näringsidkaren att inte blockera eller begränsa kunders åtkomst till webbplatser eller mobilapplikationer.

Här vill jag understryka att regeringen har fått in en skrivning i förslaget som innebär att i den mån grundlagsskyddade medier omfattas av förordningen ska förordningen inte förhindra medlemsstaternas möjlighet att tillämpa grundläggande regler och principer om yttrandefrihet och pressfrihet, vilket är fullständigt självklart. Bakgrunden är att svenska utgivare signalerat en risk med att hålla sina webbsidor öppna eftersom man riskerar att bli stämd för förtal under ett annat lands jurisdiktion. Vi kommer att bevaka att innebörden verkligen kvarstår.

Det finns även en likabehandlingsprincip för vissa betalmedel. Det innebär att näringsidkare inte får diskriminera kunder genom att till exempel neka en betalning för att kortet är utfärdat i en viss medlemsstat. Däremot är näringsidkare inte skyldiga att acceptera betalmedel som de inte redan accepterar idag. De är alltså inte tvungna att sluta nya avtal med betaltjänstleverantörer för att kunna erbjuda till exempel fakturabetalning i andra länder. Det är inte så vanligt förekommande i Sverige. Men i till exempel Danmark är Dankort vanligt. Man behöver då alltså

inte sluta ett nytt avtal. Men om man accepterar Visa Carrefour i Frankrike måste man också acceptera Visa från Swedbank i Skaraborg.

2016/17:14
25 november

En diskussionspunkt har varit om en bestämmelse om ogiltigförklarade territoriella restriktioner vid passiv försäljning i avtal mellan näringsidkare som står i konflikt med förordningen. Bestämmelsen syftar till att undvika att näringsidkare är bundna av regler som står i konflikt med varandra, det vill säga en skyldighet för näringsidkaren att följa förordningen samtidigt som denna är bunden av ett distributionsavtal som förhindrar försäljning till ett visst område även vid passiv försäljning.

Passiv försäljning är när kunden söker upp företaget utan att företaget haft för avsikt att sälja just på kundens marknad. Det kan låta krångligt. Territoriella restriktioner vid passiv försäljning är som huvudprincip förbjudna enligt konkurrensrätten. Men i några få exceptionella situationer, som i fallet med lyxkonsumtionsvaror, är den här typen av restriktioner lagliga. Det kan handla om att man helt enkelt först vill testa en viss produkt, till exempel parfym, på en specifik plats och marknad.

Det har tagits fram ett kompromissförslag som innebär att dessa få undantag ska vara giltiga. Men i alla andra situationer ska de vara ogiltiga om de står i konflikt med förordningen, så det är ett undantag. Regeringen anser att ett sådant kompromissförslag skulle kunna accepteras, även om det naturligtvis vore bättre om förordningen alltid har företräde, med hänsyn till näringsidkarnas rättssäkerhet. Skulle en kompromiss inte kunna nås bör Sverige vara berett att acceptera en strykning av artikeln för att kunna få igenom förslaget. Denna fråga är än så länge öppen och kommer att avgöras vid själva rådsmötet.

En annan fråga som diskuterats i rådet är lagval och kopplingen till den så kallade Rom I-förordningen. Regeringen föreslår att Sverige ska stödja ordförandeskapets kompromiss, som innebär att om en näringsidkare enbart verkar på sin lokala marknad och inte riktar sin verksamhet till andra länder ska verksamheten inte heller i fortsättningen anses riktad om man följer förordningen, till exempel accepterar ett betalkort utfärdat i ett annat land.

Företag som riktar sin verksamhet kan behöva tillämpa konsument-skyddslagstiftningen i konsumentens hemland. Bestämmelsen frångår inte Rom I-förordningen och dess konsumentskyddande bestämmelse utan syftar till att klargöra hur en förordning påverkar definitionen av just "rikta en verksamhet".

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att förslaget har förbättrats genom en rad förtydliganden och att företagens avtalsfrihet och kundens rätt att inte diskrimineras är väl balanserat. Regeringen föreslår därför att Sverige ska ge stöd till ordförandeskapets kompromissförslag.

Anf. 96 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Konkurrenskraftsavstämning: Lägesrapport avseende den reala ekonomin.

Anf. 97 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Det här är en presentation från kommissionen och i grund och botten ett erfarenhetsutbyte, såklart. En avstämning av konkurrensläget, en så kallad competitiveness check-up, är en återkommande dagordningspunkt på KKR.

Punkten omfattar en presentation från kommissionen av läget för unionen utifrån aktuell statistik, rapportering samt en andra del med just erfarenhetsutbyte i frågan om konkurrenskraft i stort.

Kommissionen har angett att den tematiska inriktningen för diskussionen ska vara kompetensagendan. Meddelandet om en ny kompetensagenda för Europa är enligt kommissionen ett av de högst prioriterade initiativen i arbetsprogrammet för 2016.

Vi instämmer såklart i behovet av att integrera konkurrenskraft i förhållande till andra berörda politikområden. Men jag vill understryka att grunden för ett effektivt EU och koordinering över politikområden är en väl fungerande samordning internt i medlemsstaterna.

Omvandlingen mot en mer digitaliserad och hållbar industriell produktion är en drivkraft som skapar möjlighet att stärka industrins konkurrenskraft. Regeringen har ju antagit sin egen strategi, Smart Industry, som är vårt svar på ny industrialisering. Den syftar till att stärka vår industris konkurrenskraft genom att ta vara på de drivkrafter och utmaningar som vi har. Denna strategi ligger väl i linje med EU:s agenda för tillväxt och digitalisering.

För att öka sysselsättningen och möta industrins behov av kompetens är det viktigt att utbildningssystemet kan möta de behov som finns. Brist på arbetskraft med lämplig kompetens är en av de största utmaningarna och tillväxthinder för industrin i dag. I smart industri är kompetensförsörjningssystemet ett av de fyra fokusområdena. Men det är viktigt att även arbeta med detta på EU-nivå och i andra medlemsländer.

Övergripande, avslutningsvis, kan sägas att regeringen också kommer att verka för att en ny kompetensagenda för Europa och dess initiativ ska understryka att all utbildning bidrar till enskilda individers utveckling, livslångt lärande, samhällsengagemang och kritiskt tänkande samt understryka yrkesutbildningens viktiga roll. En god utbildning öppnar perspektiv och ger goda livsförutsättningar för individen. Samtidigt behöver utbildningarna svara mot de kompetensbehov som finns på arbetsmarknaden på både kort och lång sikt.

Anf. 98 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa punkt är dagordningspunkt 6, Inre marknad. 6a, Ett år efter antagandet av strategin för den inre marknaden. 6b, Presentation av initiativet för nystartade företag. Det är en riktlinjedebatt.

Anf. 99 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Det är en policydiskussion och en presentation från kommissionen.

Inre marknadsstrategin för varor och tjänster presenterades på KKR för ett år sedan och föredrogs också för utskottet och EU-nämnden. Den

innehåller 22 åtgärder som har lett eller kommer att leda till lagstiftning eller andra policyinitiativ.

Det är nu fråga om en uppföljning av strategin. Ordförandeskapet planerar en policydebatt vid rådsmötet för detta ändamål. Till stöd för diskussionen har vi fått ett bakgrundspapper med lite frågor.

Strategin omfattar flera olika områden som faller under flera andra statsråd i regeringen. Ni får självfallet information om dessa i särskild ordning vartefter förslagen kommer.

Ann Linde ansvarar övergripande för strategin och ett antal åtgärder som redan finns med. En av dem var den vi just avhandlade, nämligen geoblockering.

Utifrån dessa utgångspunkter vill vi framhålla att regeringen har en positiv hållning till strategin. Betydelsen av en ambitiös reformpolitik för den inre marknaden har inte minskat sedan förra året. Det rör sig om åtgärder som i förlängningen leder till ökad tillväxt, konkurrenskraft och jobb.

Regeringen välkomnar de framsteg som har gjorts med strategin och vill framhålla att det är viktigt att inte tappa fart i själva genomförandet. Det gäller såväl kommissionens arbete med att ta fram förslag som medlemsstaternas ansvar för implementeringen.

Medlemsstaterna har inför rådsmötet också blivit ombedda att fundera över vilka områden som har störst potential. Strategin har, som sagt, ett brett tillämpningsområde, och det är förstås angeläget att fortsätta arbeta med strategin i dess helhet.

Med detta sagt vill jag för egen del framhålla potentialen. Tjänsteområdet, som vi ägnar lite extra tid åt, är bara ett exempel. Ett ambitiöst genomförande av tjänstedirektivet anses kunna ge minst 2 procents tillväxt av unionens bnp. Regeringen ser därför i stort fram emot det tjänstepaket som kommissionen ska leverera inom kort med förslag om förbättrad anmälningsprocedur för nationella tjänsteregler och förslag om ett europeiskt tjänstekort som ska underlätta gränsöverskridande tjänstehandel.

Även den digitala inre marknaden är av hög prioritet. Förslaget om geoblockering är redan nämnt under en egen punkt. Men vi har också hela DSM:en med den digitala inre marknadsstrategin.

Under nästa år väntas också ett efterlevnadspaket med förslag som ska underlätta för medborgare och företag att ta till vara de rättigheter som den inre marknaden ger, till exempel genom förbättringar och problemlösningsnätverket Solvit. Regeringen välkomnar särskilt förslag som gör EU mer tillgängligt och lättbegripligt för vanliga medborgare och näringsidkare.

Nästa år förväntas även ett varupaket med förslag som ska stärka tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på varuområdet och förslag som ska stärka den europeiska marknadskontrollen i syfte att minska antalet produkter på marknaden som inte uppfyller gällande krav.

Det finns ett stort behov av ett batteri av åtgärder på området. Det har visats genom den undersökning som Kommerskollegium har tagit fram inom ramen för exportstrategin. Undersökningen har genomförts genom att ta kontakt direkt med berörda näringsidkare för att, vilket vi berörde igår i näringsutskottet, verkligen ta reda på behoven.

2016/17:14
25 november

Anf. 100 HANS ROTHENBERG (M):

Herr ordförande! Vi hade som sagt ett resonemang om det här i näringsutskottet i går. Jag skulle ändå vilja förstärka vad Alliansen i näringsutskottet sa i ett särskilt yttrande om denna fråga i april månad: För att säkerställa EU:s långsiktiga överlevnad anser vi att det krävs mer av det som en gång gjorde medlemsländerna framgångsrika, nämligen handel och öppenhet. Sveriges och Europas fortsatta ekonomiska utveckling och välfärd är beroende av hur EU:s inre marknad utvecklas. EU måste därför fortsätta att öppna den inre marknaden ytterligare. Det gäller särskilt inrättandet av en digital inre marknad med stark nätneutralitet. Den stora potential som finns i e-handeln måste därför tas till vara.

Vidare anser vi att för att den inre marknaden ska utvecklas bör tjänstedirektivet breddas och omfatta ökad rörlighet inom flera sektorer.

Anf. 101 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag tackar för repetitionen. Den är kunskapens moder. Nu kommer vi ihåg vad ni sa i april och instämmer naturligtvis i mycket av det. Våra prioriteringar sammanfaller mycket väl med det som ledamoten framförde.

Anf. 102 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Slutförande av genomförandet och införandet av ett enhetligt patent och en enhetlig patentdomstol.

50 år – det ni!

Anf. 103 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Jag ska nu lite hastigt sammanfatta 50 års slit på två sidor.

Förberedelserna av patenreformen är i princip klara. Europeisk industri förväntar sig ett snabbt ikraftträdande. Ett tiotal delegationer instämde vid förra KKR.

Problemet är att Storbritanniens ratifikation är formellt nödvändig för att systemet ska träda i kraft samtidigt som det är oklart om en sådan kommer att ske i närtid eftersom det är mycket som är oklart kring detta. Om reformens ikraftträdande inte säkras innan Storbritannien lämnar in sin utträdesanmälan, artikel 50, finns det en stor risk för att reformen försenas kraftigt eller helt rinner ut i sanden.

Därför söker Sverige, Belgien, Nederländerna och Luxemburg tillsammans med stöd av Tyskland ett politiskt mandat av rådet att ta bort nödvändigheten av Storbritanniens ratifikation. Enligt planen ska det ske genom undertecknande av ett minimalistiskt avtal vid en diplomatkonferens i vinter, om det visar sig att Storbritannien inte ratificerar.

I tiden mellan rådet och konferensen kommer avtalets teknikaliteter att fastställas av den förberedande kommittén.

Det tilltänka avtalet hindrar inte Storbritannien från att ratificera. Avtalet lämnar också frågan om landets långsiktiga relation till systemet öppen. Storbritannien förväntas inte motsätta sig initiativet. Det blir alltså inte en brexitfråga.

Sammanfattningsvis är planen att säkra patenreformens ikraftträdande medan tid är och att lämna brexitfrågorna och Storbritanniens framtid till just de förhandlingarna. Det har vi anledning att återkomma till i särskild ordning.

2016/17:14
25 november

Anf. 104 BÖRJE VESTLUND (S):

Om det blir som statssekreteraren beskrev, finns det då en risk för att detta helt och hållet rinner ut i sanden?

Det här är väl den fråga som EU-nämnden har röjt i mest under alla år – i alla fall under de senaste 15 åren, och jag tror att den är äldre än så.

Med tanke på allt arbete vi har lagt ned och hur många gånger den har varit prioriterad av båda de svenska ordförandeskap vi har haft hittills och av ett antal andra ordförandeskap skulle det bli en väldigt lustig utgång.

Anf. 105 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Ja, det finns en risk, och det är därför vi vill göra så här. Vi hoppas att vi slipper ha ytterligare ett svenskt ordförandeskap innan frågan är löst. Detta är vårt innovativa sätt att försöka säkra frågan innan vi kastar oss ut i förhandlingar om brexit.

Anf. 106 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett enhälligt stöd för den svenska inriktningen på denna punkt.

Dagordningspunkt 8 heter Övriga frågor. Har statssekreteraren någon särskild information att lämna?

Anf. 107 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag svarar givetvis på frågor om alla anmälda underpunkter.

Vi har fått information om att lunchen ska handla om Europas bilindustri och hur den och samhället kommer att påverkas av den utveckling vi ser med elbilar och automatiska och uppkopplade bilar.

Det ställs en rad frågor om vilken utmaning industrin står inför men också samhället, inte minst vad gäller alla regler. Det är viktigt med samverkan mellan industri och samhälle för att testa och utveckla nya transportlösningar.

Det är detta vi förväntas diskutera, och det ska bli spännande.

Anf. 108 TINA ACKETOFT (L):

Jag har en kunskapsfråga. Som kommande från ärtbygd i Skåne blir jag alltid lite rädd när det kommer upp en punkt om rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar. Avser man rättsligt skydd för produkter eller uppfinningar? Det är lite skillnad om det är ärtor per se man vill ha patent på eller uppfinningen, alltså modifieringen.

Anf. 109 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Det handlar om växtförädling. Jag låter Louise svara på teknikaliteterna kring ärtan.

2016/17:14
25 november

Anf. 110 Rättssakkunniga LOUISE PETRELIUS:

Detta rör alltså en fråga som tangerar bioteknikdirektivet. Det är en fråga i efterdyningarna av målen som kommer från EPO:s besvärsmålen, där man meddelat patent på broccoli och tomat. Det är alltså fråga om patent på grödor som har tillkommit i en väsentlig biologisk process. Man vill reda ut vad som gäller och hur bioteknikdirektivet ska tillämpas.

Anf. 111 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för informationen och önskar trevlig helg.

§ 1 Utrikes frågor – utveckling	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	1
Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	1
Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M)	3
Anf. 6 JENS HOLM (V)	3
Anf. 7 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	3
Anf. 8 VICE ORDFÖRANDEN	4
Anf. 9 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	4
Anf. 10 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	5
Anf. 11 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	6
Anf. 12 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	6
Anf. 13 VICE ORDFÖRANDEN	7
Anf. 14 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	7
Anf. 15 JENS HOLM (V)	7
Anf. 16 ROBERT HALEF (KD)	8
Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	8
Anf. 18 KARIN ENSTRÖM (M)	9
Anf. 19 JENS HOLM (V)	10
Anf. 20 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	10
Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN	11
Anf. 22 JENS HOLM (V)	11
Anf. 23 VICE ORDFÖRANDEN	11
Anf. 24 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	11
Anf. 25 VICE ORDFÖRANDEN	11
§ 2 Transport och telekom (telekom)	12
Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 27 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	12
Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 29 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	12
Anf. 30 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	13
Anf. 31 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	14
Anf. 32 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 33 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	14
Anf. 34 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 35 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	15
Anf. 36 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	16
Anf. 37 VICE ORDFÖRANDEN	16
Anf. 38 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	16
Anf. 39 VICE ORDFÖRANDEN	17
Anf. 40 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	17
Anf. 41 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	18
Anf. 42 JENS HOLM (V)	19
Anf. 43 ROBERT HALEF (KD)	19
Anf. 44 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	19
Anf. 45 ROBERT HALEF (KD)	20
Anf. 46 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	21
Anf. 47 MARIE GRANLUND (S)	21

Anf. 48	JENS HOLM (V)	22
Anf. 49	PERNILLA STÅLHAMMAR (MP)	22
Anf. 50	ROBERT HALEF (KD)	22
Anf. 51	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	22
Anf. 52	ROBERT HALEF (KD)	23
Anf. 53	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	23
Anf. 54	JESSICA ROSENCRANTZ (M)	23
Anf. 55	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	23
Anf. 56	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 57	JENS HOLM (V)	23
Anf. 58	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 59	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	24
Anf. 60	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 61	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	24
§ 3	Transport och telekom (transport)	25
Anf. 62	VICE ORDFÖRANDEN	25
Anf. 63	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	25
Anf. 64	VICE ORDFÖRANDEN	25
Anf. 65	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	25
Anf. 66	VICE ORDFÖRANDEN	26
Anf. 67	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	26
Anf. 68	VICE ORDFÖRANDEN	26
Anf. 69	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	26
Anf. 70	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 71	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	27
Anf. 72	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 73	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	27
Anf. 74	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 75	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	27
§ 4	Industri, inre marknad, forskning och rymd (forskning och rymd)	28
Anf. 76	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 77	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	28
Anf. 78	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 79	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	28
Anf. 80	BETTY MALMBERG (M)	29
Anf. 81	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	30
Anf. 82	BETTY MALMBERG (M)	30
Anf. 83	THOMAS STRAND (S)	30
Anf. 84	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	31
Anf. 85	BETTY MALMBERG (M)	31
Anf. 86	VICE ORDFÖRANDEN	31
Anf. 87	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	31
Anf. 88	VICE ORDFÖRANDEN	32

Anf. 89 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	32	2016/17:14
Anf. 90 VICE ORDFÖRANDEN	33	<u>25 november</u>
Anf. 91 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	33	
Anf. 92 VICE ORDFÖRANDEN	33	
Anf. 93 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	33	

§ 5 Industri, inre marknad, forskning och rymd (inre

marknad och industri).....	34
Anf. 94 VICE ORDFÖRANDEN	34
Anf. 95 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	34
Anf. 96 VICE ORDFÖRANDEN	36
Anf. 97 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	36
Anf. 98 VICE ORDFÖRANDEN	37
Anf. 99 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	37
Anf. 100 HANS ROTHENBERG (M)	38
Anf. 101 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	39
Anf. 102 VICE ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 103 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	39
Anf. 104 BÖRJE VESTLUND (S).....	39
Anf. 105 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	40
Anf. 106 VICE ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 107 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	40
Anf. 108 TINA ACKETOFT (L)	40
Anf. 109 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	40
Anf. 110 Rättssakkunniga LOUISE PETRELIUS	40
Anf. 111 VICE ORDFÖRANDEN.....	40